

NIEUWSPOORT

Nieuws

KWARTAALUITGAVE INTERNATIONAAL PERSCENTRUM

JAARGANG LII - AFLEVERING 3 - OKTOBER 2013

+ Interviews met **Ronald van Raak**, **Henk** en **Sander van Hoorn**
en **Floor de Booy** +

++ **Recensie van Jan Hoekema** ++

Nieuwspoord Nieuws is het driemaandelijkse verschijnend magazine van het Internationaal Perscentrum Nieuwspoord

REDACTIESECRETARIAAT:

Lange Poten 10
2511CL Den Haag
T 070 - 346 94 40
E redactie@nieuwspoord.nl
I www.nieuwspoord.nl

REDACTIE:

Nicole Bodéwes
Josine Boven
Gijs Korevaar
Margriet van Lith
Vincent Schepman (*vormgever*)
Peter Schouten
Ernst van Splunter
Magda de Vetten
Milja de Zwart (*hoofdredacteur*)

MEDEWERKERS DIT NUMMER:

Reinier van Delden
Jan Hoekema
Guus Mater
Lex Oomkes
Hans Schogt
Kerstin Schweighöfer

FOTO'S:

ANP (*pag. 5*)
Josine Boven (*pag. 10, 12*)
Jorgen Caris (*pag. 8*)
Collectie Museum (*pag. 11*)
Gevangenpoort
Robert Heezen (*pag. 3*)
Roel Rozenburg (*pag. 1*)
Kerstin Schweighöfer (*pag. 21*)
Bas Stoffelen (*pag. 7*)
Simone Temming (*pag. 19*)
Bart van Vliet (*pag. 15*)
Milja de Zwart (*pag. 9, 20*)

VORMGEVING:

Vincent Schepman
T 079 - 352 27 02
E mail@vincentschepman.nl

ADVERTENTIE-EXPLOITATIE:

Nicole Bodéwes
T 06 - 15 23 66 90
E nieuwspoord.nieuws@gmail.com

DRUK:

Boom & van Ketel grafimedia
ISSN 2210-2507

Kopij voor het decembernummer dient uiterlijk vrijdag 29 november bij de hoofdredacteur (redactie@nieuwspoord.nl) te zijn ingeleverd.

1 _____
Het koffertje

2013 is het jaar van de primeurs. Prinsjesdag werd voor het eerst ingeluid met een koning die de troonrede vanuit de Ridderzaal uitsprak. En de algemene politieke beschouwingen in de Tweede Kamer werden voor het eerst sinds mensenheugenis niet beslecht in de arena van de democratie. De onderhandelingen moesten daarbuiten worden voortgezet.

Jeroen Dijsselbloem droeg het koffertje met daarin de Miljoenennota desondanks met stijl de Tweede Kamer binnen. Aanschouwd door een haag van fotografen, onder wie Roel Rozenburg die speciaal voor *Nieuwspoord Nieuws* het tafereel vastlegde.

6 _____
Klassenstrijd

SP-Kamerlid Ronald van Raak geeft reплиe op de visie van scheidend directeur van het Sociaal en Cultureel Planbureau Paul Schnabel. "Schnabel hoort tot een kliek, die bang is voor de wereld om zich heen", zegt de dr in de geschiedenis en de filosofie, die in 2001 promoveerde op het liberalisme in Nederland. Het is de klassenstrijd, die nog immer woedt in ons land: "Die gaat nooit voorbij."

3, 9 _____
Revolutie in Nieuwspoord

Nieuwspoord vernieuwt razendsnel. De beloofde verbouwing gaat door – zij het wat minder ingrijpend, omdat praktische bezwaren de gedroomde oplossingen in de weg stonden. Lees hiervoor het interview met Nieuwspoordvoorzitter Lex Oomkes.

De menukaart en het bord dat de Poorters voorgeschoteld krijgen in de sociëteit hebben een gedaanteverwisseling ondergaan. Bijzondere groenten, cress en desembrood strelen de tongen. De tweede chef-kok van Nieuwspoord, Patrick Kelder - *Crème Crue* - is het brein daarachter. Samen met zijn 'eerste chef', Nieuwspoordkok Alberik Biegstraaten, zorgt hij voor revolutie in de keuken. Intussen is de omstrede 4 euro aan administratiekosten geschrapt en krijgen Poorters ook in financiële zin voorrang op anderen.

10 _____
De oudste gevangenis van Nederland

In de tweede aflevering van de serie 'De Plek' kan *Nieuwspoord Nieuws* niet om de Gevangenpoort heen.

14 _____
Gene zijde

Floor de Booy is duidelijk in de serie *Overlopers*: ze verruilde de journalistiek voor de voorlichting en keerde schielijk terug naar de journalistiek. "Ik zal nooit meer de journalistiek de rug toekeren", zegt ze over haar avontuur aan gene zijde.

16 _____

Vijf sterren
Jan Hoekema bekend dat hij verslaafd is aan *Newsroom* en beveelt deze drug aan alle Poorters aan.

18 _____

In *Familie van?* komen vader en zoon Henk en Sander van Hoorn aan het woord. Vader was jarenlang presentator van *Het Oog*, zoon volgt voor ons het nieuws in het roerige Midden-Oosten.

'Makkelijke meningen', daar hebben ze allebei een hekel aan. "Er wordt nooit een poging tot waarheidsvinding gedaan."

Vaste rubrieken

- 5 Wandelganger
- 8 Van de voorzitter
- 16 Kunst- en Vliegwerk
- 20 Rein onderweg
- 21 Binnenste Buiten
- 22 Nieuwe Poorters
- 24 Politiek kruiswoordraadsel

Nieuwspoort-voorzitter Lex Oomkes: 'De nieuwe hal gaat Nieuwspoort openbreken'

De kogel is door de kerk: Nieuwspoort gaat verbouwen. Tot grote opluchting van Nieuwspoortvoorzitter Lex Oomkes zal in 2014, tussen eind juni en Prinsjesdag, de lang verwachte transformatie van het Internationaal Perscentrum zijn beslag krijgen.

Oomkes: "We hadden de plannen klaar en wilden dit jaar tijdens het zomerreces met de verbouwing starten. Maar uiteindelijk bleek dat we voor onze begroting van 1,7 miljoen euro geen dekking konden vinden. Dat vroeg om een aanpassing van onze plannen en een gerichte benadering van sponsors om alles te kunnen realiseren. Dat hebben we gedaan. We weten nu zeker dat we eind juni volgend jaar kunnen beginnen." De Nieuwspoortvoorzitter noemt de verbouwing een onderdeel van de transformatie die Nieuwspoort onder zijn leiding moet ondergaan. De bestuursstructuur is al veranderd. Er is een interim-manager aangesteld, Henk Dekkers, met het oog op de ambities van Nieuwspoort. Streven is Nieuwspoort nog meer in het midden van de samenleving plaatsen. Als een organisatie die van nature een platform biedt voor debat over vraagstukken op het snijvlak van politiek, media en public affairs. "In dat licht moeten ook de belangrijkste veranderingen binnen het gebouw worden gezien", zegt Oomkes. "Letterlijk centraal komt de nieuwe hal te staan. Die veel bredere hal, op de plaats waar je nu van de ingang naar de Tweede Kamer loopt, zal Nieuwspoort in tweeën verdelen en openbreken. De hal wordt de plaats waar Poorters en niet-Poorters elkaar ontmoeten. Hij zal transparant zijn, lichter en ook meer ruimte scheppen. En die ruimte is hard nodig. Dat merkten we in september. Er waren weer heel veel mensen op de VNO-NCW-borrel op Prinsjesdag. Nieuwspoort puild uit. Gelukkig konden we toen ook weer gebruik maken van de binnentuin van de Tweede Kamer."

Binnentuin struikelblok

Die binnentuin vormt al jaren een belangrijk struikelblok in de plannen rond de verbouwing. Is deze hindernis inmiddels weggenomen? Oomkes: "Ja, in zoverre dat het nu definitief is dat de Tweede Kamer de tuin niet aan Nieuwspoort in bruikleen geeft. Alleen bij de parlementaire barbecue en de VNO-NCW-borrel mogen we er gebruik van maken. We zijn daar al erg blij mee, ook al omdat onze relatie met de Tweede Kamer zeer goed is. Maar het wegvallen van de binnentuin als permanente locatie heeft wel een grote invloed gehad op onze plannen. Aanvankelijk wilden we namelijk de sociëteit verplaatsen van links naar rechts van de ingang. Dan zouden we de Poorters ook de tuin hebben kunnen bieden, grenzend aan de nieuwe sociëteitsruimte. Nu we weten dat dit niet doorgaat, vervalt de optie van die verplaatsing. En uit budgettaire overwegingen laten we ook de kantooruimten van onze medewerkers en de toiletgroepen op de eerste verdieping op hun huidige locatie. Daardoor kan de verbouwing ook heel snel worden uitgevoerd: binnen tien weken is alles klaar. Dat kan ook omdat heel veel van wat je nu ziet heel snel valt weg te breken. Rondom de betonnen pilaren van het skelet van het gebouw zit veel spaanplaat dat er zo uitkan. Dat hout wordt vervangen door glas, waardoor Nieuwspoort ook nog eens lichter en transparanter wordt."

Sponsors

De Nieuwspoortbestuursleden Wouter Koolmees, Erik Ziengs en Robert Baruch gaan de verbouwing inclusief de sponsoring daarvan trekken. Lex Oomkes is eindverantwoordelijk, terwijl ook interim-manager Henk Dekkers een zeer belangrijke rol speelt. "Alle hulde aan Henk, die er enorm hard aan heeft gewerkt dat we dit nu kunnen starten", zegt de Nieuwspoortvoorzitter. "Het bestuur en Dekkers gaan zich de komende maanden richten op het aantrekken van sponsors die dit kunnen dragen. Waarbij ik direct opmerk dat we natuurlijk ook gebruik maken van de Stichting Instandhouding Nieuwspoort, die het mede mogelijk maakt dat we de verbouwing kunnen gaan uitvoeren. We gaan met de sponsors in gesprek over de vraag hoe we hun zichtbaarheid in Nieuwspoort kunnen vergroten. Het spreekt natuurlijk voor zich dat een organisatie die doneert daar ook iets voor terugkrijgt."

Nieuwspoort exclusief

De verbouwing gaat ook bijdragen aan het meer exclusief maken van Nieuwspoort voor Poorters. "Het moet een meerwaarde hebben om Poorter te zijn", zegt Oomkes hierover. "We denken er over na om de sociëteitsruimte exclusief voor Poorters te laten zijn. Maar het besluit is nog niet genomen. Een begin is al gemaakt door Poorters korting te geven op maaltijden en drankjes en door het afschaffen van de administratiekosten bij iedere rekening, die voor veel Poorters een terugkerende ergernis vormden. Wat we ook hebben gedaan is het vragen van entree voor het bijwonen van eindfeest in juli aan niet-Poorters. Er is geen wanklank over gevallen. Iedereen had alle begrip. We hadden dat veel eerder moeten doen." Als de verbouwing is afgerond, zal de transformatie van Nieuwspoort nog niet ten einde zijn. Oomkes: "Helaas hadden we voor een paar dingen in het nieuwe budget geen ruimte. We hebben moeten bekknibbelen op het budget voor een mooie inrichting en meubilair. Het bestuur vindt dat heel erg jammer. Des te meer reden om er de komende jaren keihard aan te werken deze plannen met hulp van nieuwe sponsors alsnog te realiseren. We willen onze Poorters ook de komende jaren nieuwe dingen aanbieden om Nieuwspoort nog aantrekkelijker te maken."

Ernst van Splunter

Nieuwspoortvoorzitter Lex Oomkes: "Zeker weten, voor Prinsjesdag 2014 is de verbouwing van Nieuwspoort een feit."

Peter Vasterman waarschuwt:

Journalistiek trapt in Wij-van-WC-eendonderzoekjes

“Dit is journalistiek niet verantwoord.” Dat vindt Peter Vasterman, universitair docent journalistiek aan de Universiteit van Amsterdam, van mediaberichten over onderzoeken die maar één doel hebben: een product promoten.

Ook in de afgelopen komkommertijd stonden legio koppen in kranten en op nieuwsites over onderzoeken die pr-bureaus hadden laten doen. Vasterman: “In de vakantie word je dik’, was de conclusie van een onderzoek. Dat was in opdracht van Atkins, een organisatie opgericht door die dieetgoeroe. In het bericht kwam ook een diëtiste van Atkins aan het woord. Maar het kwam wel op de website van de Telegraaf.” Journalisten moeten kritisch naar een onderzoek kijken, vindt Vasterman. “Achter veel nieuws dat via pr-bureaus komt, zit in een belang. Soms zijn het heel slechte onderzoeken met foute steekproeven. Of het gaat om zelfselectie: je kunt je er via internet voor aanmelden. Dan reageren mensen die iets met het onderwerp hebben en is het onderzoek niet representatief.”

Dalende nieuwsdrempels

Vooraf in komkommertijd boeken pr-bureaus succes met hun nieuws over onderzoeken, zegt Vasterman. “Dan dalen de nieuwsdrempels. Want de redactie is onderbezet en er moet toch nieuws komen. Nog makkelijker is het om websites te halen. Die hebben vaak een kleine redactie. Maar ze zijn wel invloedrijk. Veel mensen lezen hun berichten, bijvoorbeeld op hun smartphone.” Volgens Vasterman is het goedkoop om een enquête te houden. “Er wordt aan de lopende band gepeild.” Een van de bureaus die zich daarmee bezighoudt is Multiscope. ‘Door de crisis doen Nederlanders minder aan onderhoud auto’, was de conclusie van

een van hun enquêtes. Deze is betaald door de Bovag. Media namen het deze zomer gretig over.

‘Leuk nieuws’

“Wij zorgen met onze onderzoeken voor leuk, interessant nieuws”, zegt Tom Boersma van Multiscope wervend. “Daar verbind je als klant je naam aan en voor weinig geld heb je je naam in de krant staan. Zo kun je mensen aan het denken zetten over jouw product of dienst.”

Het onderwerp van onderzoek moet wel algemener zijn dan dat iemand jouw product moet kopen, zo houdt Multiscope zijn klanten voor. “Je kunt beter melden dat mensen gemiddeld drie boeken meenemen op vakantie dan dat mensen graag bij bol.com kopen, als je zelf bol.com bent. De journalist gaat pas plaatsen als een bericht interessant nieuws bevat. Het moet geen Wij-van-WC-eendbericht worden.”

Boersma voelt zich niet aan-

gesproken door de kritiek van Vasterman op het wetenschappelijk gehalte van onderzoeken. “Wiskundig gezien kun je uitspraken over de Nederlandse bevolking doen als je 400 respondenten hebt. Met een goede spreiding over regio, geslacht en leeftijd kun je dan spreken van representatief onderzoek. Maar journalisten en persbureaus zijn alleen bereid om het bericht te plaatsen als er onderzoek is gedaan onder 500 mensen. Dus ondervragen we 500 respondenten.”

Magda de Vetten

‘Administratiekosten’ à 4 euro geschrapt

Poorters profiteren

Voorzitter Lex Oomkes maakt een verkiezingsbelofte waar: het Poorterschap van Nieuwspoord betaalt zich nu ook in klinkende munt uit. Sinds 16 september ontvangen Poorters die drankjes en maaltijden via de Poorterspas op rekening betalen 5 procent korting. Winst dus voor de leden die later betalen, want wie contant afreken, ontvangt geen korting. De mogelijkheid om gedurende de dag te weten hoeveel je op rekening hebt geconsumeerd blijft. Een zichtbon is aan de kassa altijd opvraagbaar. In de toekomst wordt deze service uitgebreid en kan online via nieuwspoord.nl een uitgavenoverzicht worden bekeken. Daar loopt nu een proef mee.

Gasten van Nieuwspoord krijgen geen korting en moeten een bijdrage betalen voor evenementen. Deze regel is ingevoerd op het slotfeest begin juli. Tenslotte nog goed nieuws voor heel veel Poorters. De administratiekosten van 4 euro per rekening behoren voorgoed tot het verleden.

Rechtzetting Nieuwspoord Nieuws nr 2

In het kader ‘Unieke Prinsjesdag’ bij het stuk over de Grafelijke Zalen in de nieuwe serie ‘De Plek’ is een fout gesloten. Willem-Alexander was op 17 september 2013 niet de eerste koning die de troonrede uitsprak – Willem I, II en III gingen hem voor - maar wel de eerste koning die dat in de Ridderzaal deed.

Bezoek www.nieuwspoord.nl voor het laatste nieuws over Nieuwspoord en volg Nieuwspoord via

Kadaverdiscipline (1)

"De manier waarop ik invulling wil geven aan mijn idealen strookt helaas niet met de wijze waarop ik politiek kan bedrijven. Daarom kies ik ervoor om me buiten de Tweede Kamer in te blijven zetten voor maatschappelijk relevante kwesties. Ik weet nog niet wat ik ga doen, maar ik zie in ieder geval af van mijn wachtgeld." Aldus Myrthe Hilken, de freelance journaliste die in april 2011 Tweede Kamerlid werd voor de PvdA, als opvolger van Nebahat Albayrak, en op 28 augustus 2013 besloot de Kamer de rug toe te keren. In mei van dit jaar werd ze nog 'De rijzende ster van de PvdA' genoemd - drie maanden later is de ster gedoofd. Désirée Bonis ging Hilken in juni van dit jaar voor. Bonis, voorafgaand aan haar politieke leven diplomaat (ambassadeur in Syrië tot 2010) en ambtenaar bij Buitenlandse Zaken voerde een gelijksoortig argument aan. In een verklaring achteraf, geplaatst in de *NRC* op 24 augustus, schreef ze: "Ik vond dat ik als Kamerlid onvoldoende toegevoegde waarde kon hebben op het terrein van mijn deskundigheid en passie: het buitenlands beleid." En, voegde ze er aan toe: "Het is daarbij een opluchting dat ik straks niet mijn hand hoef op te steken voor de aankoop van de JSF."

Kadaverdiscipline (2)

Bonis, maar ook Hilkes, hintte op ijzeren fractie-discipline, die er voor een regeringspartij in de Nederlandse coalitiepolitiek regelmatig toe leidt dat er en bloc 'ja' gezegd moet worden tegen zaken die haaks staan op de overtuiging van de individuele Kamerleden. Alleen bij debatten en stemmingen over die spaarzame zaken, die al tijdens de opstelling van het regeerakkoord tot 'vrije kwestie' zijn benoemd, mag een Kamerlid zich loszingen van zijn of haar fractie. Het vertrek van twee Kamerleden afgelopen zomer kwam de PvdA echter op zwaardere verwijten te staan. *De Telegraaf* onthulde eind augustus onder de chocoladeletters 'KADAVER-DISCIPLINE' dat er van de fractievergaderingen van de PvdA geluidsopnamen worden gemaakt, waaraan de deelnemers altijd herinnerd kunnen worden als dat zo uitkomt. De reacties van Jetta Klijnsma, Ronald Plasterk en Jet Bussemaker op dit nieuws waren interessant: dat gebeurt sinds jaar en dag bij de PvdA, zeiden ze schouderop-halend. een interessante sprong van een kat in het nauw: de vlucht naar achteren.

Kadaverdiscipline (3)

Het noodlot wilde dat de berichtgeving over en van de vertrekkende PvdA-Kamerleden samenviel met het 'nieuws' in het anders bloed-

serieuze *NRC Handelsblad*, op 19 augustus, dat Samsom gaat scheiden van zijn vrouw Tineke. De toedracht is nog niet helemaal opgehelderd. Op de site van de *NRC* stond dat redacteur Derk Stokmans tegen dit feit aanliep omdat hij aan een boek over Samsom werkt en zou Diederik Samsom dit hebben bevestigd. Maar in de papieren versie van de *NRC* maakte Samsom het feit van zijn scheiding zelf bekend, waarmee hij de klassieke beweging van de kat in het nauw zou hebben gevolgd: namelijk de vlucht naar voren. Terwijl *NRC Handelsblad* en de *Volkscrant* in de kolommen redenen aanvoerden waarom de kwaliteitskranten dit 'lekker belangrijke' nieuws brachten - Samsom had immers zelf zijn vrouw en kinderen in beeld gebracht in zijn campagne-filmpje - vulde *RTL Boulevard* het plaatje verder in. Samsom zou een relatie hebben met zijn

persvoorlichter Saar van Bueren. Een gerucht dat breed ging rondzingen, ondanks de ontkenningen van de hoofdrolspelers in de vermeende relatie.

Kadaverdiscipline (4)

Eind augustus kwam daar nog bovenop het bericht van *Novum Nieuws*, gebaseerd op 'welingelichte kringen rond de fractie', dat de PvdA-top de uitdraaien van Vodafone wilde opvragen om inzicht te krijgen in de belgeschiedenis van de fractieleden. Dit om duidelijk te krijgen 'wie naar de pers had gelect over de mogelijke affaire die partijleider Diederik Samsom met zijn voorlichter Saar van Bueren zou hebben', aldus *Novum Nieuws*. "Natuurlijk wil je weten wie gelect heeft, maar de praktijk wijst uit dat dit heel moeilijk te achterhalen is. Maar de belgeschiedenis opvragen bij Vodafone is onmogelijk, en fractieleden vragen om een uitdraai gaat te ver", luidde de haastig in elkaar gedraaide ontkenning van een fractie-woordvoerder. (Om even wat voor de hand liggende vragen te stellen: Wat is er dan gelect? Op welke praktijk doelt u? Hoe weet u dat het opvragen van de belgeschiedenis onmogelijk is?)

Kadaverdiscipline (5)

Maar wat is dat eigenlijk, fractie- of kadaverdiscipline? In de grondwet staat dat Kamerleden hun standpunt 'zonder last' bepalen - 'zonder ruggespraak' is in de Nederlandse polder niet vol te houden en die bepaling is dan ook in 1983 uit de grondwet geschrapt. Fractiediscipline komt voort uit de ook heel Nederlandse omstandigheid dat de politieke vijanden na de verkiezingscampagnes coalities en dus compromissen moeten sluiten om te kunnen besturen. En de leden van regeringsfracties vinden het, begrijpelijk, niet zo prettig als hun handen zwart afsteken bij die van de collega's die ze in onschuld hebben gewassen. Kadaverdiscipline gaat minstens zes dwarsstraten verder. "Volstrekt willoze gehoorzaamheid aan gegeven bevelen", zegt Van Dale, verwijzend naar de stichter van de jezuïetenorde Ignatius van Loyola, die in de statuten vastlegde dat zij 'perinde ac si cadaver' - gehoorzaam als een lijk - aan de paus diende te zijn. Waar kadaverdiscipline in het uiterste geval toe leidt, leert *De brave soldaat Švejk*, in de Eerste Wereldoorlog geschapen door de Tsjech Jaroslav Hašek. Švejk volgt alle bevelen letterlijk op en laat het voor de hand liggende na als hem dat niet expliciet is opgedragen. Zo reist hij per trein af naar Klosterneuburg omdat hij opdracht heeft een fles Klosterneuburger wijn te halen en sticht hij brand in het munitiedepot omdat niemand hem heeft gezegd dat hij daar niet mag roken. Al met al zou het voor de humeuren binnen de PvdA en zeker ook voor de uitleencijfers van de Haagse bibliotheek goed zijn om *De lotgevallen van de brave soldaat Švejk* op de literatuurlijst te zetten.

Mdz

Het Flipje Ode aan Philip Frenks

Op 9 september 2013 kopte het AD:
'Schiphol hekelte bereikbaarheid per trein'

De Telegraaf.nl kondigt op 9 september een debat aan over bezuinigingen:
'Toeconomen Lex Hoogduin en Bas Jacobs kruisen op het scherpt van de snede de degens in dit Telegraaf-debat.'

De makers van Fokke en Sukke over zichzelf op www.foksuk.nl:
'John Reid en Bastiaan Geleijnse zaten bij elkaar op de lagere en middelbare school in de klas.
Jean-Marc van Tol niet.'
NB

SP-Kamerlid Ronald van Raak dient oud-directeur SCP Schnabel van repliek

'Ons land had er beter voor gestaan als de regering niks had gedaan'

Wie denkt dat de laatste arbeider al lang geleden het licht in de fabriek heeft uitgedaan, zit er volgens SP-Tweede Kamerlid Ronald van Raak helemaal naast. "Een arbeider, dat is iemand die in loondienst is." En ja, daarop baseert hij zijn stelling: "De klassenstrijd gaat nooit voorbij."

Gijs Korevaar en
Milja de Zwart

Grand Café 1ste klas is de goedgekozen locatie voor een vraaggesprek met Ronald van Raak over de hedendaagse klassenstrijd. De aanleiding is de bespiegeling van oud-directeur van het Sociaal en Cultureel Planbureau Paul Schnabel in *Nieuwspoort Nieuws*: 'Modern conservatisme' heeft Nederland in zijn

stylepartijen. Die gaan mee met wat hip is." Aan een klein tafeltje in de hoek van 1ste klas haalt Van Raak Heertje erbij. Gesneden koek voor de historicus en filosoof - 'ik was promovendus in Amsterdam en ik had tijd over, toen ben ik actief geworden voor de SP'. Hij gaat er voor zitten. "In de

heden, maar vooral om de beroepseer."

Sloopkogel

Klopt het dat de ondertoon in de analyse van de wetenschapper/politicus somber is? Ja, beaamt Van Raak. Kijkend naar het regeringsbeleid van het VVD/PvdA-kabinet zegt hij enigszins moegestreden: "Het is al 25 jaar hetzelfde liedje van meer markt, meer eigen verantwoordelijkheid. Het is daarom zo erg, omdat het een terugval is naar de jaren 90. We houden elkaar gevangen in achterhaalde ideeën." Neoliberalisme, het kwaad waartegen SP-voorman Jan Marijnissen zijn hele politieke leven vecht. Tegen het kabinet-Rutte zegt Van Raak: "Het is gewoon Paars. En Paars kwam ermee weg omdat toen de economie op orde was. Maar nu is het huis gesloopt en komen ze wéér met de sloopkogel aan. Je kunt je niet uit de crisis

heeft daar invloed op. Ik ben ervan overtuigd dat als de hele regering op Bonaire was gaan zitten en niks had gedaan, ons land er beter voor had gestaan."

Neoliberalisme

Mocht iemand de overtuiging hebben dat de democratie draait om de mening van mensen, dan prikt Van Raak ook die door als een illusie. "De mening van mensen doet er helemaal niet toe", zegt hij. "De politiek is alleen maar bezig met draagvlak creëren. Maar dat is niet hetzelfde als democratie. Democratie is luisteren naar wat mensen te zeggen hebben." De oorzaak voor de kloof, of in Van Raaks woorden 'de diepe vertrouwenscrisis' tussen burgers en politiek, legt het SP-Kamerlid [ook] bij het neoliberalisme. "Dat heeft ook invloed gehad op hoe we denken en met elkaar omgaan. Sinds de jaren 90 hebben mensen steeds meer te zeggen over minder. We mogen voor onze ziektekostenpolis kiezen tussen verzekeringsmaatschappijen. Maar over de inrichting van de zorg hebben we niets te zeggen. Als de mensen boos zijn op de NS en vragen stellen, zegt de minister: 'Daar kan ik niets aan doen, want de NS is een bedrijf'. Ik noem dat de 'versupermarkting' van de politiek. Kant-en-klare pakketten liggen klaar

'Schnabel hoort tot een klik, die als leidraad heeft: ik doe het zelf, voor mijzelf'

greep en alleen zijn eigen partij, D66, en GroenLinks zijn nog echt progressief. Wat volgens Schnabel nodig is zijn hervormingen, bijvoorbeeld van de arbeidsmarkt, maar 'conservatieve partijen', waaronder hij de PvdA en de SP schaar, houden dat tegen. Dat conservatisme betekent volgens de oud-directeur van het SCP voor een strenger immigratiebeleid, meer op Nederland gericht, minder verheffing. En ontwikkelingssamenwerking, Europese bureaucratie, moderne kunst, daar is het moderne conservatisme tegen.

Een totale misvatting, vindt Van Raak, die geschiedenis en filosofie studeerde en promoveerde op 'conservatisme in Nederland'. Zijn SP is conservatief noch 'modern conservatief'. "Wij zijn socialist. En D66 en GroenLinks, dat zijn *life-*

verhouding arbeid en kapitaal arbeid biedt degene die loon krijgt arbeid aan. Het probleem is dat veel mensen zich tegenwoordig te goed voelen om zich te verenigen. Omdat ze geloven in het sprookje van de hoger opgeleide, mondige mens. De slachting onder journalisten en wetenschappers en al die overwerkte zzp'ers, zonder verzekering

'Het huis is al gesloopt, komen ze weer met de sloopkogel aan'

en zonder pensioen, is het gevolg. Nee, kijk dan eens naar de zogenaamd minder mondige mens. De mensen in de thuiszorg. Of de schoonmakers, die met succes actie hebben gevoerd voor meer geld, voor betere arbeidsomstandig-

bezuinigen. Je moet investeren. Had iets goeds gedaan. Had afstand gedaan van de oorzaken die tot de crisis hebben geleid. Want waarom doet Nederland het slechter dan de landen om ons heen? Het kan niet anders of het kabinetsbeleid

Ronald van Raak: 'Veel mensen organiseren zich niet, ze geloven in het sprookje van de mondige mens.'

om mee te nemen. Je mag een pakket kiezen maar over de inhoud heb je niets te zeggen. Daarom geloven de mensen niet dat 'ze' in Den Haag de goede dingen doen. Het zijn niet de mensen die zich van de politiek hebben afgekeerd. De politiek is met de rug naar de

mensen toe gaan staan."

Nieuwe elite

Is er nog hoop? Ja, antwoordt Van Raak verrassend: die ligt bij de elite. "Ik maak een verschil tussen elite en kliek. De revolutie komt met mensen die verantwoordelijkheid

nemen. Artsen, voor de zorg. Of bankiers, voor de financiële dienstverlening. Een groep van mensen die het heft in eigen hand nemen, die actie voeren. Zoals bij de thuiszorg. De nieuwe elite komt van onderop. Elite, dat is een eretitel die je moet verdienen.

deze vermarkting is gewoon niet nagedacht."

Diefstal

Ook de voormalig directeur van het SCP Schnabel rekent Van Raak tot een kliek. "De klasse van Schnabel is een kosmopolitische, progressieve kliek, die in abstractie solidair is

'De klassenstrijd gaat nooit voorbij'

En dat is niet de groep managers die elkaar bonus-sen toespelen. Dat zijn graaiers, parasieten. Klieken. Zoals de bestuurder in het onderwijs, die HBO-diploma's uitdeelt, zodat hij een bonus krijgt voor de stijging van het aantal afgestudeerden. De directeur die misstanden in het ziekenhuis onder de pet houdt om zijn bonus niet te verliezen. Of de bestuurder van de woningcorporatie die speculeert met het geld van de huurders. Zo heeft de politiek onze samenleving georganiseerd. Het publieke kapitaal is in handen gegeven van klieken van mensen aan de top, die vooral bezig zijn met hun eigen belang. Dat is diefstal. Over de gevolgen van

met de wereld, maar bang is voor de mensen om haar heen. Een kliek die als leidraad heeft: 'Ik hoef geen algemene regelingen voor pensioen, zorg, onderwijs. Ik doe het zelf, voor mijzelf.' Daar tegenover stel ik dat mensen zich moeten organiseren, in actie komen. Want als ze niet voor hun belangen opkomen, dan sneeuwen die onder. Dan verdwijnt hun wereld. Daarom zeg ik dat we nog steeds middenin de klassenstrijd zitten. Die gaat nooit voorbij. De wal zal het schip keren. Ik denk alleen dat er eerst nog heel veel schade komt. Ik geloof dat echt. Je mag me beschuldigen van eenzijdigheid, maar niet dat ik er niet in geloof."

Academicus en actievoerder uit arbeidersgezin

Ronald van Raak (1969) komt uit Hilvarenbeek. Zijn vader was vrachtwagenchauffeur, zijn moeder huisvrouw. Hij is als eerste in de familie gaan studeren: geschiedenis en filosofie aan de Erasmus Universiteit in Rotterdam. Hij promoveerde aan de Universiteit van Amsterdam op 'Conservatisme in Nederland'. Hoewel trots op de prestaties van haar zoon, dacht zijn moeder toch wel eens: komt onze Ronald nou wel ooit aan een baan? Maar toen ze bij zijn promotie in 2001 de leden van de promotiecommissie in vol ornaat zag, was ze gerustgesteld: "Als al die mensen in toga's voor onze Ronald komen, zal het wel goed zijn." Over zijn studie zegt Van Raak: "Ik heb zeven jaar gestudeerd. Van de beurs kon ik grotendeels leven. In het huidige systeem was ik nooit gaan studeren. Jongens zoals ik kunnen dat niet meer." Een baan verwierf Ronald van Raak wonderlijk snel. Hij schreef een brief aan Jan Marijnissen en Agnes Kant en

kon komen praten in Den Haag. Van Raak werd in 2000 eerst medewerker, later directeur van het wetenschappelijk bureau van de SP en rolde zo in het actiewezen. Hij organiseerde het protest tegen de chloortreinen van Akzo die Nederland doorkruisten. Daarna volgden het lidmaatschap van de Eerste Kamer (2003) en de Tweede Kamer (2006). Op het vak van volksvertegenwoordiger is hij nog lang niet uitgekeken. "Politiek is een vak, dat je moet leren. En als je eenmaal timmerman bent, is het leuk om kozijntjes te timmeren. Nee, ik doe niet aan carrièreplanning, daarvoor is de politiek te veel een roeping. Het Kamerlidmaatschap mag je niet zien als een baan. Volksvertegenwoordiger ben je 24 uur per dag, zeven dagen per week." Op de vraag of hij ook nog een sociaal leven heeft, antwoordt Van Raak eerst verbaasd: "Ja." Dan: "Ja! Ik ben getrouwd met een vrouw die snapt wat ik doe."

Van de voorzitter

Gewenst: meer openheid én meer beslotenheid

Er viel niets eens zoveel gemopper te horen in Nieuwspoort op die laatste dag voor het grote zomerreces van de Kamer. Toch ging het er echt anders aan toe bij het, overigens zeer geslaagde, slotfeest. Niet-Poorters betaalden tien euro om in de zalen van Nieuwspoort mee te kunnen feesten en er viel geen wanklank.

Het bestuur van Nieuwspoort pijnigt zich inmiddels al een aantal jaar de hersens over de vraag of in ieder geval de sociëteit niet exclusiever voor Poorters dient te zijn en of, tegelijkertijd, die leden ook niet meer waar dienen te krijgen voor hun Poortersbijdrage. Uiteraard is het niet zoveel moeite om de vraag positief te beantwoorden, maar bij de uitwerking kom je voor rare en soms zeer principiële vragen te staan. Nu er begin juli zoveel begrip bleek voor een eerste uitvoeringsmaatregel, ziet het bestuur dat als een aanmoediging vooral verder te gaan met de uitwerking.

Inmiddels is naar alle Poorters een mail uitgegaan met daarin de aankondiging dat de prijzen in de sociëteit worden gedifferentieerd. Poorters betalen minder voor de maaltijden en ook de zo gehate vier euro aan administratiekosten op de maandrekening is verdwenen. Een stapje in de goede richting. Maar de grote stap komt natuurlijk na de zomer volgend jaar. Dan kan er echt werk gemaakt worden van een sociëteit voor, van en door Poorters. Want het kan u nauwelijks ontgaan zijn: vlak voor de zomer kon het bestuur dan eindelijk het definitieve groene licht geven voor de verbouwing. Een belangrijk en heugelijk moment, ook voor de wens om de Poorter meer waar te geven voor zijn geld.

De hele verbouwing van Nieuwspoort, de modernisering van het bestuur en al die andere

zaken waar dit bestuur aan begon, dragen een vreemde tegenspraak in zich. Nieuwspoort wil zijn missie verbreden en tegelijkertijd meer een perscentrum voor de leden worden. Meer transparantie, open deuren naar de samenleving als geheel en de Haagse omgeving in het bijzonder. En tegelijkertijd een meer besloten karakter. Die twee tegengestelde doelen zijn in het huidige, oude complex moeilijk tegelijkertijd te verwezenlijken. Terwijl bij een verbouwing die twee doelen het uitgangspunt kunnen zijn.

We hebben inmiddels minder dan een jaar voor de slopershamer in het oude Nieuwspoort gaat, maar gelukkig worden alle plannen steeds concreter. De Poorters zullen nauwkeurig van de ontwikkelingen op de hoogte gehouden worden. Via de site van Nieuwspoort (www.nieuwspoort.nl) en via andere wegen. Naarmate ze concreter worden zullen tekeningen van de nieuwbouw op de muren verschijnen en wellicht is het mogelijk de leden op gezette tijden op speciaal daarvoor georganiseerde bijeenkomsten bij te praten.

Het wordt een spannend jaar. Het laatste volledige jaar van het bestuur in zijn huidige samenstelling. Alle inspanningen moeten nu tot resultaten leiden, waarop wij uiteindelijk door de Poorters bij nieuwe verkiezingen kunnen worden afgerekend. Het is soms spannend geweest de afgelopen twee jaar, vele teleurstellingen en soms, laat ik het niet verhullen, spanningen in het bestuur. Maar er is ook resultaat geboekt. Al kunnen we daar pas op bogen als in september 2014 het nieuwe Nieuwspoort zijn deuren opent.

Lex Oomkes
loomkes@trouw.nl

Patrick Kelder brengt variatie, vernieuwing en biologische producten

Revolutie in de Nieuwspoortkeuken

Als 17-jarig jongetje kwam hij als leerlingkok binnen in Nieuwspoort. Het oude Nieuwspoort, wel te verstaan, in het voormalige vioolbouwershuisje aan de Hofcingel - in 1992 opgeslokt door de nieuwbouw van de Tweede Kamer. Nu, 21 jaar later, werkt Patrick Kelder samen met zijn allereerste chef, Alberik Biegstraaten, als tweede chefkok in de keuken van Nieuwspoort. En er staat het een en ander op het vuur.

Milja de Zwart

“Ik heb altijd één droom gehad: terug naar Nieuwspoort”, zegt Patrick Kelder. We praten in de sociëteit, zittend in de luie stoelen van Montis. Die overleven de verbouwingsplannen waarschijnlijk evenmin als de traditionele menukaart van Nieuwspoort. “We gaan moderniseren”, kondigt Kelder aan. “We komen uit de ouderwetse school van het klassieke koken. Frans. Maar modern gepresenteerd. Dat betekent: licht. Gezond. Verse groenten. Biologische en verantwoorde producten. En, wat vaak wordt vergeten: liefde voor het vak.” Patrick Kelder heeft in 21 jaar een indrukwekkende cv opgebouwd. Er prijken stages op bij sterrenrestaurants als dat van Philippe Conticini in Parijs en de Librije in Zwolle. Met Auberge de Kieviet In Wassenaar, Janvier in Amsterdam, Callas en de Basiliek in Den Haag als zijn werkkringen. En niet te vergeten zijn eigen restaurant in Rijswijk, Crème Crue, dat hij in 2009 startte onder het toezien van RTL's docusoap 'Ik begin voor mezelf'. Waarin hij omschreven werd als 'de energieke, gepassioneerde, tikje eigenwijze, maar vooral supersympathieke chefkok Patrick Kelder'.

Droom

Wat brengt hem weer terug in Nieuwspoort? “Toeval”, zegt Kelder. “In mei ben

naar Nieuwspoort gegaan. Crème Crue was failliet, ik ging even langs om te praten met mijn eerste chef én mentor, Alberik. Om het hele verhaal uit te leggen. Zoals ik dat altijd deed als ik me afvroeg wat ik moest doen, welke kant ik op moest gaan, want hij stond altijd voor me klaar. Alberik vroeg: “Wat wil je?” Dat hoefde hij niet te vragen, want ik had één droom: terug naar het perscentrum. Maar je komt hier bijna niet binnen. Twaalf jaar geleden wist ik ook even niet welke richting ik op moest, maar toen ik zei: ‘Nieuwspoort’, zei Alberik: ‘Nee, je bent nog niet klaar, je moet nog fladderen en ontdekken.’ Maar nu zei hij: ‘Als je echt wil, kom je als geroepen.’” Kelder was gewend om te praten met zijn gasten. Niet zozeer achteraf, maar vooraf. Dat wordt lastig in Nieuwspoort, waar de grote vaste clientèle hoge kwaliteit eist in combinatie met hoge snelheid. Of is hij dat gewend? Patrick Kelder schudt zijn hoofd en zegt: “Ik kook heel anders.”

Brood en cress

Maar ook in Nieuwspoort wil hij vooraf met mensen praten. Over de nieuwe kaart waaraan hij werkt, in het Nederlands in plaats van in het Frans. Over de nieuwe dingen die daar op staan. Over het nieuwe brood, op maat gemaakt voor Nieuwspoort door de bakker van 'Lekker Brood'.

Patrick Kelder (r) en zijn eerste chef en mentor Alberik Biegstraaten gaan de maaltijden in Nieuwspoort moderniseren.

Over de producten van biologische boeren die hij op de kaart wil zetten. Zoals die van de internationaal vooraanstaande Koppert Cress, gespecialiseerd in kiemgroenten en eetbare bloemen, die de tuinkers en alfalfa al twintig straten voorbij zijn. “Ik ben proefchef”, zegt Kelder. “Alle nieuwe producten kwamen naar mij toe om te testen. Zoals vorig jaar Acla Cress, daar heb ik een dessert mee verzonnen dat op de Horecava is gepresenteerd. Het is een heel mooi bedrijf, middenin in het Westland, en er komen mensen uit de hele wereld naartoe. De deal die ik met ze heb, neem ik mee naar Nieuwspoort. Zo zijn er nog meer leveranciers met wie ik afspraken heb of hoop te maken. Ik heb een hoop ideeën.”

Er zal zich dus een revolutie in de Nieuwspoortkeuken

gaan voltrekken. Ook voor de vegetariërs, al zullen die niet veel meer op de kaart gaan aantreffen dan de mededeling dat de vegetarische maaltijd in overleg wordt bereid: dat klinkt misschien zuinig, maar Kelder belooft veel van iets wat er nu niet is op dit gebied: variatie. De revolutie in de Nieuwspoortkeuken vindt echter niet op een achternamiddag plaats. “We kunnen niet volgende week dinsdag starten. We moeten dit ontwikkelen.” Chefkok Alberik Biegstraaten zet toch alvast een deadline. “De nieuwe keuken van Nieuwspoort staat er na de verbouwing.” Kelder: “Nu gaan we dingen uitproberen. Het uitgangspunt is dat mensen tevreden de deur uitgaan. Want dat is in iedere zaak hetzelfde, het draait altijd om de gast.”

De Plek - Gevangenpoort

In de tweede aflevering van de serie De Plek bezoekt de auteur de Gevangenpoort, trotseert daarbij een jeugdtrauma en oefent haar Engels.

Gajolen voor hoge edelen en gewoon gajes

In het Haagse centrum kan je er eigenlijk niet omheen: de Gevangenpoort. Ooit de voorpoort van het kasteel van de graven van Holland, nu een statig monument dat symbool staat voor de rechtsstaat. En toevallig ook nog eens de oudste gevangenis van Nederland.

Josine Boven

Als kind maakte een bezoek aan de Gevangenpoort een dusdanige indruk op mij dat ik er eigenlijk nooit meer binnen ben geweest. Wat restte, waren herinneringen aan kleine donkere cellen en enge martelwerktuigen waarmee man of vrouw werd opgerekt. Hoe goed is het dan om op een mooie zomerse dag in het voorportaal te verzamelen voor een rondleiding. De Gevangenpoort kan namelijk alleen op die manier bezocht worden.

Ondanks de meer dan 30 graden buiten ben ik niet de enige. We staan met zo'n twaalf man en vrouw te wachten tot onze gids zich meldt. Het gezelschap is divers: een paar toeristen, twee authentieke Hagenezen die dito dochter het gebouw willen laten zien, maar er zelf ook nog nooit geweest zijn en ik, met jeugdtrauma, die undercover gaat om een verhaal te maken. Als de gids komt, krijgen de toeristen meteen een teleurstelling te verwerken. De rondleiding is in het Nederlands. Maar ze krijgen wel de complete Engelse tekst van de tour mee, zodat ze kunnen meelesen

Uitzicht op het Groene Zoodje: tram 1 komt heden ten dage voorbij.

met wat onze gids, een beetje stotterend, vertelt.

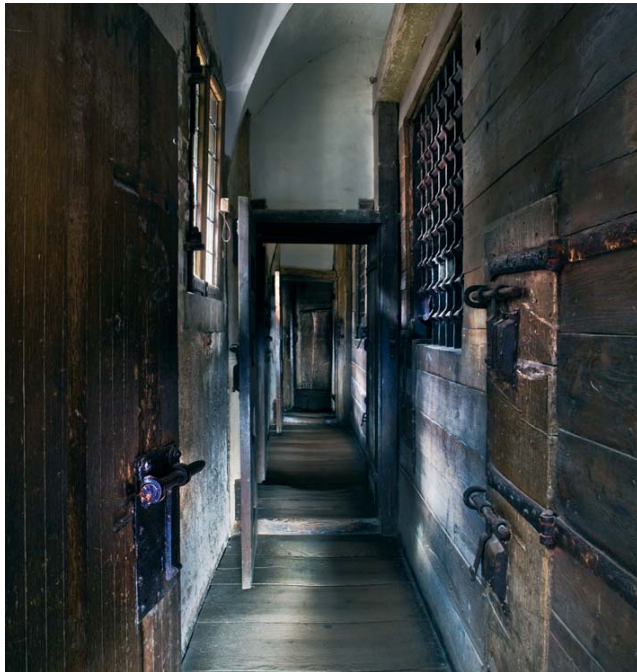
Twee keer op slooplijst

Allereerst een stukje geschiedenis. De poort stamt uit 1280 en vormde de hoofdboort tot het slot van de graven van Holland, beter bekend als het Binnenhof. In 1428 werd

deze 'Voorpoort van den Hove' ook een gevangenis. Maar niet een gevangenis zoals we die nu kennen. Hier werd je opgesloten in afwachting van je straf. De uiteindelijke straf kon een geldboete zijn, verbanning, schand-, lijf- of doodstraf. In 1828 kwam de Gevangenpoort leeg te

staan. Twee keer stond het gebouw op de lijst voor sloop. Sinds 1882 is deze plek een museum. Na deze korte introductie verplaatsen we ons daadwerkelijk het gebouw in. Gelijk daalt de temperatuur flink. We schuifelen door donkere gangetjes en smalle trappen op weg naar de gajolen, oftewel de cellen. Om de spanning te verhogen, worden we gedurende de hele rondleiding gevolgd door een bewaker die oplet of we de cellen ook weer uitkomen.

De Gevangenpoort is vooral bekend door historische BN'ers als Cornelis de Witt, Dirk Volckertszoon Coornhert en Kaatje Mossel. Zij zaten niet opgesloten tussen het gajes, maar hadden hun eigen domein. Maar we starten op de plek waar de echte criminelen zaten, met vijftien man in een veel te kleine ruimte, zonder licht. Het is dan ook zo donker in de cel dat de Engelstaligen hun rondleiding niet meer kunnen lezen. In mijn beste Engels probeer ik de woorden van de gids te vertalen. *'Here they put the gajes, with fifteen in one room.'* De Canadese toeriste knikt

De gajolengang

Kelder met martelwerktuigen

begrijpend. Lastiger wordt het als de gids vertelt dat in deze ruimte de allereerste ontsnapte gevangene ooit werd geregistreerd. Deze naamloze dief was al niet zo groot en door het eten hier werd hij ook niet echt vet. Hij verdween in het toilet dat in directe verbinding stond met de Hofvijver. Ik wijs naar het houten bankje met gat en leg uit: *'A prisoner jumped in and escaped through the water.'*

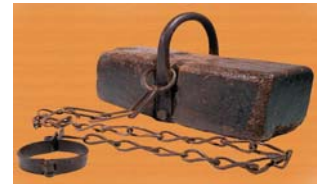
Executieplek

We verlaten de cel en gaan door naar de Ridderkamer. Het licht is hier beter dus

hoef ik even niet te vertalen. Alle tijd om rustig rond te kijken. Hier zaten de hoge edelen opgesloten. Nou ja opgesloten, ze hadden behoorlijk veel vrijheid en kregen in tegenstelling tot de armelui goed te eten. Daar moest dan natuurlijk ook wel flink voor betaald worden. Vanuit het raam van de Ridderkamer kijk je uit op het Groene Zoodje, de executieplek van Den Haag. Voor de hoge edelen een afschrikwekkend uitzicht. Nu zie ik tram 1 voorbijkomen als ik naar buiten kijk. De gids rekent ondertussen af met een hardnekkig gerucht. Johan van Oldenbarneveldt zat niet in de Gevangen-

Brandmerk

Blok aan het been

Dievenvangervang

Duimschroef

Ledenmaatbijl

Ledenmaatmes

poort opgesloten, maar aan het Binnenhof. Goed geschiedkundig weetje.

Radbraken

Via de vrouwenkamer, die weinig uitleg behoeft, lopen we door naar boven en komen in een ruimte met een afschrikwekkende collectie aan middeleeuwse strafwerktuigen. De ruimte wordt gedomineerd door een houten kruis, waaraan men letterlijk geradbraakt werd. Ik doe een poging het uit te leggen aan mijn Canadese buurvrouw maar beland al snel in een *'people were tied to the wood and then with a hammer they broke their bones, but that doesn't kill you, only hurts a lot'*. Het understatement van het jaar bedenk ik me, dus ik laat het verder maar aan haar fantasie over. Gelukkig spreken de tangen voor het brandmerken voor zich. Deze ruimte is een goed voorproefje voor de pijnkelder waar we als laatste naar toe gaan. Daar aangekomen word ik geconfronteerd met het trauma van mijn jeugd. Een ijzeren stellage waaraan mensen werden vastgebonden en dan steeds een

stukje verder werden uitgerekt. Ik doe geen poging meer om te vertalen. Deze plek heet niet voor niets de pijnkelder.

Misbaksels

Onze gids wijst ons op de betegelde muur in de kelder. Mooi Delfts blauw, hoewel de tegels misbaksels waren. Toch is er een hele logische verklaring voor deze wand. Tegels waren namelijk makkelijk schoon te krijgen. En dat was op deze horrorplek wel nodig. En met deze uitsmijter is de tour van een goed halfuur afgelopen. We staan weer op de binnenplaats en de warmte krijgt vat op ons. Een deel van de groep gaat nog door naar de naastgelegen Gallerij Willem V en ik neem afscheid van de Canadezen. Terug de zon in. Ik steek de Hofweg over en kijk vanaf het muurtje bij de Hofvijver nog een keer om. Daar staat die dan, de Gevangenpoortpoort, met een bijzondere plek in de Haagse geschiedenis. Achter één van de getraliede raampjes zie ik een schim. Het is de bewaker die de deuren sluit.

Spannende tocht door duister Den Haag

De geschiedenis van Den Haag is lang en omvangrijk. Loop de VVV aan het Spui binnen en je vindt talloze publicaties over het ontstaan van Den Haag. Stads promotie doet haar best om Den Haag zo positief mogelijk voor het voetlicht te brengen als stad van vrede en recht. Maar Den Haag kent ook een andere kant, een hele duistere kant. Wie weet bijvoorbeeld, lopende over het Plein, dat hier jonkvrouw Aleid van Poelgeest werd vermoord? En wie wist dat de dood van Johan van Oldenbarnevelt in zijn jong volwassen bestaan al werd voorspeld door een waarzegster in Italië? Die kant van Den Haag wordt belicht tijdens de wandelingen die Stichting Duister Den Haag organiseert. *Nieuwspoort Nieuws* wandelde mee.

Josine Boven

"Of het leuk gaat worden kan ik jullie niet garanderen." Zo heet gids Patrick ons welkom. Dat belooft wat voor vanavond. Ik bevind mij in een gezelschap van louter vrouwen, deelnemers aan een vrijgezellenfeestje, waar ik voor de reportage bij mocht aansluiten. De bruid gaat - hoe toepasselijk - op vrijdag de 13de trouwen. En speciaal voor de gelegenheid krijgen we voorafgaand aan de wandeling een glaasje bruidstranen van de Haagse jeneverstoker Van Kleef. Om ons alvast moed in te drinken, grapt iemand in het gezelschap. Moed hebben jullie zeker nodig, meldt gids Patrick. Want Duister Den Haag gaat ons vanavond een kant van Den Haag laten zien die we nog niet kennen. Twee jaar geleden begon de organisatie uit liefde voor de stad en haar geschiedenis maar ook uit liefde voor spannende verhalen met deze wandelingen. De mensen achter Duister Den Haag hadden in het buitenland al regelmatig meegelopen met zogenoemde 'ghost tours'. Tot hun verbazing bestond iets dergelijks

ondergrondse plek. En daar is dan al gelijk het eerste leermoment van de avond. Een groot deel van het centrum van Den Haag is via een gangenstelsel verbonden. Ons startpunt is de kelder van Pallas & Janos antiquariaat in de Molenstraat. We staren naar een dichtgemetselde muur. In vroeger tijden was dit een doorgang richting paleis Noordeinde. Prins

Een groot deel van het centrum van Den Haag is via een gangenstelsel verbonden

niet in de Hofstad. Na een aantal maanden van research werd Duister Den Haag geboren. Sindsdien worden er wekelijks openbare en besloten wandelingen georganiseerd.

Ondergronds gangenstelsel

Normaal beginnen de tours vanuit het Haagse café Huppel the pub. Maar vanavond starten we op een hele speciale locatie, namelijk in de tunnels van Den Haag. Nee, niet de tramtunnel, maar een veel onbekendere

Hendrik schijnt deze gang veelvuldig te hebben gebruikt als hij weer eens een avond op stap was geweest en ongezien het paleis in gesmokkeld moest worden.

Weer op straat voert de gids ons richting de deur van de katholieke schuilkerk in de Juffrouw Idastraat, waar nog steeds diensten plaatsvinden. Het begint inmiddels al aardig donker te worden. Dat de Juffrouw Idastraat één van de oudste straatjes van Den Haag is, zullen de meeste mensen wel

weten. Maar wie Juffrouw Ida was? Als we het antwoord van Patrick hebben gekregen ('Dat weet bijna niemand') ziet het doorgaans pittoreske straatje er ineens veel mysterieuzer uit.

We vervolgen onze weg richting de Plaats en houden stil bij hét standbeeld van Johan de Witt. Geen duistere wandeling zonder deze plek. Hier komt alles wat donker was in Den Haag samen. We staan op de plek waar de gebroeders De Witt op gruwelijke wijze werden vermoord, en met onze rug naar het Groene Zoodje, de voormalige executieplek van Den Haag. Patrick vraagt ons om onze ogen even dicht te doen en te luisteren naar de geluiden van de nachtelijke stad. "Als je goed luistert", zegt hij, "Hoor je nog de echo's van pijn." Net op het moment dat ik een kreun denk te horen, vliegt er een politiehelikopter over. De moderne duistere tijd.

Knipperende straatverlichting

Terwijl we doorlopen vertelt Patrick dat er regelmatig iets onverwachts gebeurt tijdens de wandelingen. Het lijkt soms wel of de spoken mee lopen. Zo gaat de stadverlichting vaak spontaan knipperen als er een wandelgroep van Duister Den Haag voorbijkomt. Soms lijkt het zelfs net alsof de standbeelden van prominente personen uit de Haagse en vaderlandse geschiedenis de wandelaars met hun ogen volgen. Alsof ze iets willen vertellen, of juist willen verzwijgen. Ook het standbeeld van Jantje op de Lange Vijverberg verwelkomt ons. Het puntje van zijn bronzen vinger lijkt wat extra te gaan gloeien. Het beeld werd in 1976 gemaakt door de Haagse kunstenaar Ivo Coljé. Het

Bij het standbeeld van Johan de Witt 'Hoor je nog de echo's van pijn'.

Gids Patrick vertelt op het Binnenhof over Duister Den Haag.

jongetje wijst met zijn vinger naar het Binnenhof, eertijds de zetel van graven van Holland. Met deze Jan I liep het overigens niet goed af. Hij stierf op 15-jarige leeftijd. Een oude Haagse legende vertelt dat het geluk brengt als je over de vinger van Jantje wrijft. Het gezelschap besluit geen risico te nemen, zeker niet met een aanstaande bruid erbij. Lacherig houden wij deze oude traditie in ere.

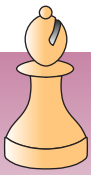
Kop van Jut

We laten Jantje weer alleen. En ineens lijkt het alsof we toch op een wat vrolijker onderwerp komen: de kermis op het Lange Voorhout. Maar we hadden het kunnen weten: echt vrolijk zal het bij Duister Den Haag nooit worden. Patrick vertelt ons dat de kermisattractie de Kop van Jut eigenlijk is gebaseerd op Henrik Jut, een gewetenloze Haagse moordenaar! Hij vermoordde een rijke weduwe omdat hij geldproblemen had en vertrok met zijn vrouw naar het buitenland. Jaren later kwam het alsnog uit en werd hij gearresteerd. Tot grote frustratie van woedende Hagenezen was de doodstraf net afgeschaft. Om het volk toch de kans te geven wraak te nemen, bedacht een slimme kermisexploitant een attractie waarbij je met een hamer op 'de Kop van Jut' kon slaan en tegelijkertijd leuke prijzen kon winnen. Het echte hoofd van Henrik Jut is overigens na zijn dood van zijn lichaam gescheiden en bewaard in een glazen pot. Helaas ging de pot lekken, dus rest er slechts een gipsen afgietsel, nog steeds te zien in het Groninger Universiteitsmuseum.

De nacht is inmiddels over Den Haag gevallen. Via het Plein en het Binnenhof eindigen we bij de Grote- of Sint Jacobskerk. Waar Patrick ons bij de stadspomp vertelt hoe het begrip rijke stinkerd ontstond. De bruid en haar gezelschap duiken het nachtleven in. Ik ga naar de tramtunnel. Voortaan loop ik heel anders door de straten van Den Haag en ik kijk wat vaker naar mijn voeten, waar de duistere geschiedenis onder ligt. En hoe het nu zit met Aleid van Poelgeest, de voorspelling over Johan van Oldenbarnevelt en de rijke stinkerd? Dat is het geheim van de wandeling.

Meer informatie:
www.duisterdenhaag.com

Overlopers

Eigenlijk zijn het gewoon overlopers: journalisten die voorlichter worden. Hoe ziet de wereld er vanaf die andere kant uit? Leren ze slimme trucs om journalisten te manipuleren? En hoe kijken ze aan tegen hun vroegere vakgenoten? Deel 2 in een serie: Floor de Booy, hoofdredacteur van *Haags Straatnieuws*, keerde na een jaar in de voorlichting terug in het journalistieke nest.

Floor de Booy:

'Het politieke bedrijf en de voorlichting, allebei verschrikkelijk'

"Ik zal nooit meer de journalistiek de rug toekeren." Floor de Booy, hoofdredacteur van de Haagse Straatkrant, maakte een uitstapje van de journalistiek naar de voorlichting. Ze was op het Binnenhof een jaar lang woordvoerder van de PvdA. Ze vond het er verschrikkelijk.

Magda de Vetten

"Ik heb de nadagen van de glorie-tijd van de *Haagsche Courant* meegemaakt. Het was 1991. De krant was een mannenbolwerk. Haye Thomas zat er en Alexander Münninghoff. Achteraf had ik pas door hoe bijzonder dat was.

plannen had ontvouwd om de AOW aan te passen. 'U draait', zei Balkenende beschuldigend. Het was heel erg leuk dat ik vol aan de bak kon.

Ik was een Alice in Wonderland. Ik wist niets van het politieke bedrijf.

persoonlijk dilemma met het standpunt van de partij dat in Armenië sprake was geweest van genocide. Maar ik moest vertellen dat ze achter het partijstandpunt stond. Ik werd er gek van.

Het viel me ook op hoe ontzettend slordig, gemakzuchtig en weinig creatief journalisten zijn. Ik had voor het *AD* geregeld dat ze Albayrak konden interviewen samen met haar zusje, die toen wethouder in Dordrecht was. De maandag erna wilden alle kranten en tijdschriften exact hetzelfde verhaal. *De Telegraaf*, oké, maar zelfs *Volkscrant* en *NRC*. Toen de *VPRO* belde, liet ik me ontvallen: 'Dat jullie óók meegaan in deze hype'. Het lukte me niet om mijn mening onder stoelen of banken te steken.

'Ik was een Alice in Wonderland, ik wist niets van het politieke bedrijf'

We voelden ons een landelijke krant, bleven niet binnen Den Haag. We reisden, maakten reportages. Vanaf dat moment heb ik de krant langzaam achteruit zien gaan. Na de fusie met het *AD* werden we gereduceerd tot stadsredactie. Het *AD* deed het landelijke nieuws. Als je één stap over de drempel van Den Haag deed, werd je teruggefloten.

Het werk versimpelde en verschraalde. We kregen een dwingend format opgelegd. De lengte van berichten stond vast. Een artikel moest tien losse elementen bevatten. In één klap werd je vakkenvuller. Ik was diepongelukkig en dacht: ik ga weg. Het was mijn krant niet meer.

Vol aan de bak

Verder was nergens bij kranten werk te vinden, dus het werd de voorlichting. Bij de PvdA namen ze me meteen aan. Het werk leek mij boeiend, want in november 2006 zouden er verkiezingen zijn. Het was die periode waarin de prognoses voor Wouter Bos kelderden nadat hij

Maar daarom was ik ook aangenomen: juist omdat ik een vreemde eend in de bijt was. Op persvoorlichting zaten allemaal PvdA-adepten. Die waren bang voor journalisten, wantrouwden ze. Vandaar dat de keuze op mij viel. Na de verkiezingen was de formatie op die geheime locatie in Beetsterzwaag. Twee maanden was er niets te doen. Ik snapte niet waar mijn collega's het toch zo druk mee hadden. Later bleek dat ze volop bezig waren

Telegraaf was de beste

In die tijd heb ik vooroordelen van

'Op persvoorlichting zaten allemaal PvdA-adepten, bang voor journalisten'

met lobbyen om woordvoerder van een minister of staatssecretaris te worden.

Oersaai werk

Al gauw merkte ik: dit is het niet voor mij. De Armeense kwestie was een paar weken een hot item. De hele dag vertelde ik aan journalisten hetzelfde, gepolijste verhaal. Ik vond het oersaai. Nebahat Albayrak had een

mezelf moeten herzien. De parlementaire pers van *De Telegraaf* was toen verreweg de beste. Ron Korver en Jaap Folkerts waren goed geïnformeerd. En deden het werk netjes: gewoon langs de afdeling voorlichting.

De huidige hoofdredacteur van *de Volkskrant*, Philippe Remarque, was een vriendje van Wouter Bos. Bos hoefde maar te bellen of hij kwam

Floor de Booy: "Het lukte me niet om mijn mening onder stoelen of banken te steken."

naar hem toe. De volgende dag stond er weer iets in op de voorpagina van *de Volkskrant* en dan moesten wij van voorlichting het maar uitzoeken. Remarque viel de PvdA niet af. Hij was gewoon partijjournalist.

'Er was een soort rating: hoe vaker in de krant, hoe hoger op de lijst'

Wat me ook opviel, was hoe ongelooflijk amateuristisch de PvdA-fractie opereerde op het gebied van communicatie met de media. Toen het vlak voor de verkiezingen misging met Wouter Bos in de peiling, hebben we dagen gehad dat er vijftien persberichten de deur uitgingen. Uit paniek werden er niet-doordachte proefballonnetjes opgelaten. Dan moest ineens de kinderopvang gratis zijn.

Het ging goed met GroenLinks en SP. Het CDA zat ons op de hielen. We hebben toen een standpunt ingenomen over het milieu. 'Daarmee gaan we stemmen weghalen bij GroenLinks', was het verhaal. Leden

kregen het verzoek om hun kinderen mee te nemen naar de presentatie van het verkiezingsprogramma. Om te laten zien dat we net als het CDA een partij voor gezinnen waren. Walgelijk.

Zurig

Ik ben ook gedesillusioneerd geraakt in de politiek. Van binnenuit zag ik hoe het eraan toeging. Ik dacht dat politici bevlogen mensen zijn, maar

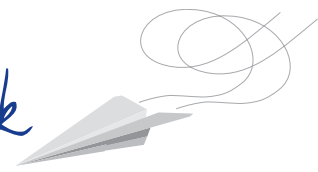
de meesten waren alleen met hun eigen ego bezig. Dat is niet uniek voor de PvdA. Wel dat politici van die partij een beetje zurig zijn. Er hing niet een joviale, gezellige sfeer. Er was een soort rating: hoe vaak verschenen Kamerleden in de krant? Hoe hoger ze in de rating stonden, hoe hoger ze op de kandidatenlijst kwamen. Mei Li Vos zorgde er zelf voor dat ze in elk blad stond. Ik moest andere Kamerleden in de media pluggen, maar die wilde niemand hebben. Lutz Jacobi bijvoorbeeld, die kokkelvisserij deed.

Ruziënd aan het bureau

Gerdi Verbeet deelde met Staf Depla de portefeuille ouderenzorg. Depla kon goed de pers bespelen. Verbeet lette even niet goed op en ineens stond hij in de krant. Depla had haar niet ingelicht. Ruziënd stonden ze bij mijn bureau. Dat viel me tegen. Ik vind ze allebei verschrikkelijk: het politieke bedrijf en de voorlichting. Ik ben nu drie dagen per week hoofdredacteur bij het *Haags Straatnieuws* en twee dagen freelance journalist. Het is geen vetpot bij het *Straatnieuws*, maar het is een goed doel. Ik wil een kwaliteitskrant maken. Daklozen worden vaak niet als een volwaardige gesprekspartner gezien. Als er een bedelverbod is, laten wij ze zelf aan het woord. Als ik een voorlichter aan de lijn krijg, ben ik blij dat ik daar niet meer zit, zeg. Je hoórt haar worstelen. Ze kan niet zeggen hoe het echt zit, moet de wethouder afdekken. Ik ben blij dat ik een andere rol heb en haar het vuur aan de schenen mag leggen.

Titanic

De journalistiek is op een bepaalde manier de Titanic. Misschien was het stom van mij om van een cruiseschip op de Titanic te stappen. Maar ik heb er geen dag spijt van gehad. Het vak van voorlichter stond haaks op mij. Ik kan me niet voorstellen dat ik er ooit nog mijn werk van maak. Ik zal nooit meer de journalistiek de rug toekeren."

Medewerkers: Josine Boven - Jan Hoekema - Gijs Korevaar

FILM

Newsroom, verslavende mix met echt nieuws als basis

Een indrukwekkende vrouw op leeftijd, Jane Fonda. Een cynische oude rot als presentator/anchorman, Jeff Daniels, zelfverklaard 'moderate Republican' uit Nebraska, want als je daar geen Republikein bent, ben je gedoemd tot minuscule minderheid of is er iets grondig mis met je. Een *good old liberal* Sam Waterston als redactiechef. En de archetypische zuinige Britse actrice Emily Mortimer (Notting Hill) als de 'EP', de *executive producer* MacKenzie McHale. Een indrukwekkende cast, aangevuld met veel jonge actrices en acteurs in vooral ondersteunende rollen als leden van de redactie van de dagelijkse nieuwsshow op het (fictieve) Cable Network, ACN.

Tegenwoordig is televisie de nieuwe vorm van goede film, zijn tv-series hot en verslavend, voorzien in publieksge- mak (kijken wanneer je wil, en daar is zelfs geen-goedkoop-abonnement op Netflix voor nodig) en staat HBO als leverancier daarvan te boek. Zelfs Steven Soderbergh maakte zijn laatste film, *Behind the Candelabra* over Liberace, voor tv en voor HBO.

Terug naar *The Newsroom*. Scenario- schrijver is Aaron Sorkin (*The Social Network* en uiteraard vooral *The West Wing*, verplicht en verslavend voor elke lezer van *Nieuwspoor Nieuws*) en dan kan er eigenlijk niets misgaan. In *The Newsroom* stort Sorkin zich met groot succes op de harde wereld van de concurrerende networks met hun razend- snelle en oppervlakkige nieuwsshow's. Een Europeaan zal de serie snel prekerig, drammerig en Amerikaans overgedrama- tiseerd vinden, maar dat maakt hem nu ook weer net zo mooi en pakkend. Bijzonder is het inspelen op werkelijk nieuws, van de ontuchtig twitterende en mailende senator Weiner tot de succes- volle vangst van Bin Laden. Fascinerend is ook het razende tempo van de show en het titanengevecht om de beste onderwerpen, vaak door redacteurs die hun prestige aan een succesvol item ont-

lenen. Dat leidt tot fascinerende scènes als die over de Japansspreekende redac- teur die een woordvoerder van Tepco bij de Fukushima-ramp in de val laat lopen door hem *live* in het Japans (tot ontzet- ting van de eindredactie) vast te pinnen op slechts in het voorgespreekte ontlokte informatie over stralingsniveaus. Mooi is ook het moment dat een stroomstoring een zinloos interview (want *what's new* met die man) met weer een onkuis door Weiner betwitter- de jonge vrouw verhindert, waardoor ruimte ontstaat om aandacht te bestee- den aan het veel belangrijker, maar min- der sexy *debt ceiling* door het Congres. Vorm en inhoud strijden voortdurend om de zege, zo ook de waarden van de zender die er van bovenaf, als in een kerk, in worden gehamerd. Het echte nieuws, maar wat is dat dan...

En als er dan echt nieuws van *hors cate- gorie* komt, de vangst van Bin Laden, hoe krijg je dat dan (dubbel) bevestigd, een paar minuten voor president Obama's speech? De hele staf is opge- trommeld voor een extra uitzending, maar dat gebeurt op een zondagavond (1 mei 2011) vanaf een feestje bij anchorman Will McAvoy thuis. Will haalt met enige moeite de studio, maar is wel nog steeds zo stoned dat hij vergeet zijn Blackberry te raadplegen waarop oude makker Joe Biden, VP, de *catch* van Bin Laden bevestigt. Het komt qua tijd nog net goed en McAvoy revancheert zich door een briljante en überdramatische tekst over heling van de wonden van

9/11 uit te spreken, luttele minuten voordat Obama dat bijna even goed doet.

Zulke afleveringen, tegen een decor van liefdesperikelen, gefnuikte ambities, intriges en plots op de werkvloer, de terreur van de kijkcijfers, de eeuwige dis- cussie over integriteit van de journalist, hoor en wederhoor en het al dan niet demoniseren van de conservatieve lobbygroep de *Tea Party*: het recept om met z'n allen tot diep in de nacht onze verslaving bot te vieren.

Aaron Sorkin, *The Newsroom*, HBO

Jan Hoekema / ★★★★★

BOEKBESPREKING

Schets voor een betere wereld

Het is crisis en dat hakt er in. De gebreken in onze manier van samenleven, in de manier waar- op de economie is georganiseerd, komen aan de oppervlakte. De

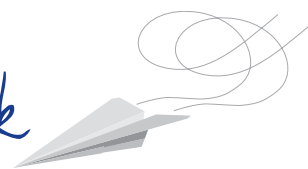
jarenlange nadruk op de noodzaak van een vrije markt heeft de samenleving hard gemaakt, terwijl tegelijkertijd de invloed van de commercie de vrije keuze van burgers heeft beperkt. En de politiek bakt er weinig van. Aldus de analyse van oud-topman van het Centraal Bureau voor de Statistiek Henk van Tuinen in zijn boek *Nederland kan menselijker*. Van Tuinens analyse begint bij de con- statering dat de samenleving in de afge-

lopen vijftig jaar heterogener, complexer en dynamischer is geworden. De oude, simpele oplossingen van de 'polder' werken niet meer zoals vroeger, toen burgers tijdens de verzuiling zich gebon- den voelden aan een levenswijze, een religie, een zuil.

De afgelopen jaren is het parool van de economische ordening de vrije markt geweest. Met de ineenstorting van het communistische alternatief, was er ook geen alternatief meer voorhanden voor die gesel van het neoliberale gedachte- goed, aldus Van Tuinen. Maar hoe vrij is die markt eigenlijk, als mondige burgers worden overstelpt met commerciële reclame en uitgekiende marketingstrate- gieën? Een eenling kan volgens Van Tuinen niet op tegen die machtsvorming en laat zich leiden door de reclames. Als oplossing stelt de schrijver voor een

'ontplooingsfonds' in het leven te roe- pen om tegengas te bieden aan die dominante commercie. De overheid moet dit fonds vullen, maatschappelijke organisaties kunnen er 'anti-commerciële reclame' mee financieren. Daardoor krij- gen burgers hun vrije keuze terug. Door de toenemende complexiteit van de samenleving en de heterogene bevol- king weet de politiek het ook niet meer, denkt de schrijver. De politici nemen daarom hun toevlucht tot debatten over onbenulligheden en leven hun profile- ringsdrang uit. Het leidt slechts tot populisme, concludeert Van Tuinen. De landelijke politiek moet zich beperken tot debatten over de inrichting van de samenleving en de rest overlaten aan lagere overheden en andere instellingen. Ten slotte moeten burgers worden ge- stimuleerd om te participeren in de

Het beste Boven op de plank

Prinsjesdag, de officiële opening van het nieuwe parlementaire jaar, is elk jaar weer een groot feest in Den Haag. Met talloze tradities, veelal voor insiders, op de rijtoer en de balkonscène na. Het Prinsjesfestival, dat de gemeente Den Haag, ProDemos en andere partijen in september 2013 voor het eerst organiseerden, moet daar verandering in brengen. Eén van de onderdelen van het festival is de Prinsjesprijs voor het beste politieke boek van het afgelopen jaar. Uit 43 inzendingen voor deze prijs nomineerde een jury onder leiding van Kars Veling (directeur van ProDemos, oud-Kamerlid voor de CU) vier boeken. Ze worden in deze Boven op de plank beschreven.

Reis naar het continent

Met dit boek over Nederland en de Europese integratie van 1950 tot heden de won Matthieu Segers de Prinsjesprijs. Voor Nederland staat Europese integratie in meer dan één opzicht gelijk aan een moeizame reis naar een nieuwe wereld. Hoe is die reis tot nu toe verlopen? Waarom deed Nederland van meet af aan mee met de gemeenschappelijke Europese markt en munt? Was de route die Nederland koos onvermijdelijk? En waar heeft die ons gebracht?

De jury schrijft over dit boek: "Als gids wijst hij op bijzondere details en onderbelichte samenhangen. In een beeldende stijl en soms lichtelijk ironisch schrijft Segers een spannend verhaal dat velen niet kennen en dat ook de ingewijden verrast."

Uitgeverij: Bert Bakker

De eerste honderdvijftig jaar parlementaire geschiedenis van Nederland

De parlementaire historici Joop van den Berg en wijlen Jan Vis beschrijven in dit boek de parlementaire geschiedenis tussen 1796 en 1946, van de Franse tijd tot direct na de Duitse bezetting.

Anderhalve eeuw avonturen van de parlementariërs en hun duw- en trekwerk met koningen, agenten en ministers. Met een bijzonder oog voor de eigen tradities van de Nederlandse politiek en voor de waarde van het politieke vakmanschap. De jury oordeelt dat Van den Berg en Vis, die in 2011 overleed, met dit boek een prestatie van formaat leverden. "Het is een standaardwerk geworden dat in een sterke behoefte voorziet. De eerste honderdvijftig jaar is ook een onmisbaar naslagwerk voor wie in de politieke geschiedenis van Nederland is geïnteresseerd."

Uitgeverij: Bert Bakker

Doe eens normaal man

Een boek dat in de recensie in *Nieuwspoor Nieuws* in december vorig jaar maar één ster kreeg, omdat het aan grappigheid ten onder ging. De jury van de Prinsjesprijs vindt het boek van Kustaw Bessems en Dirk Jacob Nieuwboer echter inspirerend. Uit het juryrapport: "Als lezer herken je de personen en de gebeurtenissen. En je leert deze ook beter begrijpen. Zo werkt dat dus! De auteurs zijn kritisch en scherp, maar leggen ook uit waarom het gaat zoals het gaat en waarom. Het klinkt misschien niet echt 2013, maar Bessems en Nieuwboer hebben ook een idealistisch boek geschreven. De politiek is te belangrijk om haar aan cynici over te laten. Zij steken als journalisten ook de hand in eigen boezem. De media hebben de neiging goede politieke praktijken af te straffen. Gedoe is immers nieuws."

Uitgeverij: Atlas Contact

Rondom Wilders

De Partij voor de Vrijheid is niet meer weg te denken uit de Nederlandse politiek. Tegelijk is zij een mysterieuze groepering, waarop talloze journalisten en onderzoekers tot nu toe geen vat konden krijgen. Koen Vossen wel. Uit het juryrapport: "Wilders heeft in de loop van de jaren veel pennen in beweging gebracht, vaak polemisch en vanuit een politiek of moreel gezichtspunt. Vossen stijgt daar met zijn boek bovenuit. *Rondom Wilders* is een boeiend geschreven boek dat inzicht geeft in een belangrijk fenomeen in de Nederlandse politiek."

Uitgeverij: Boom

JB

democratie. Nu staat men te veel langs de lijn te mopperen. Meedoen in de samenleving brengt samenhang waarmee het verschijnsel 'marktsamenleving' wordt tegengegaan. Mondige burgers met een vrije keuze zijn betrokken, hebben oog voor anderen en gaan niet als graaiers hun eigen egocentrische gang.

Decentralisatie

Van Tuinen gaat in zijn goed leesbare boek een stap verder dan alleen analyseren wat er allemaal fout is. Hij geeft met zijn voorgestelde ontplooiingsfonds ook

een mogelijke oplossing. Voor de politiek pleit hij voor vergaande decentralisatie. Gemeenten, maatschappelijke instellingen en 'technocratische instituten' moeten het stokje van de landelijke politiek overnemen.

Aan de analyse van de problemen mankeert weinig als je het eens bent met de premisse van de overheersende commercie en de afwijzing van de markteconomie. Maar aan die oplossingen kleven nogal wat bezwaren. Delegeren naar lagere overheden? Is de gemeenteraad democratischer dan de Tweede Kamer?

Debatteren gemeenteraadsleden niet over onbenulligheden? En zijn maatschappelijke instellingen voor de participatie een zegen voor de democratie? Dergelijke instellingen gaan zelf ook bureaucratiseren, trekken duur betaalde managers aan, vormen machtsblokken. Wat schiet de burger daarmee op? Is dat niet van de regen in de drup. En zo'n ontplooiingsfonds lijkt verdacht veel op het organiseren van tegenmacht. Daarmee volgt Van Tuinen de aloude marxistische theorie van these en antithese die vanzelf leidt tot synthese. Die

theorie heeft zijn nut vrijwel nergens bewezen.

Deze punten ter overweging nemen overigens niet weg dat *Nederland kan menselijker* een interessant boek is. Zeker het lezen waard is het gedeelte waarin Henk van Tuinen zijn licht laat schijnen op de samenleving van nu. Dat er bij zijn oplossingen vraagtekens te plaatsen zijn, doet daar niets aan af.

Henk van Tuinen, *Nederland kan menselijker*, uitgeverij De Bezige Bij
GK / ***

'Sander heeft niet dat correspondenten-toontje, die gewichtigdoenerij'

Nieuwspoor Nieuws keert Nieuwspoor ondersteboven en is op zoek naar interessante familiebanden binnen de sociëteit. Deze keer een gesprek met twee voormalige Poorters: Henk en Sander van Hoorn.

Peter Schouten

Vader Henk (69)

1987 - 2010 Presentator Met het oog op morgen
1999 - 2004 Hoofdredacteur NOS Radio
1994 - 1999 Hoofd actuele programma's NOS Radio, hoofdredacteur NOS Nieuws en Met het Oog op Morgen. Medewerker Buitenhof
1990 - 1994 Chef actuele programma's NOS Radio, presentator Het Capitool
1984 - 1990 VPRO, o.a. eindredacteur Het Gebouw en groepsredacteur Radio 1 en 5
1984 Presentator / eindredacteur Radio Rijnmond
1980 - 1984 Parlementair redacteur en eindredacteur bij de VARA (radio en tv). Werkte mee aan programma's als Achter het Nieuws, In de Rooie Haan, Haagse Bluf en de BV Nederland
1971 - 1980 Parlementair redacteur Den Haag Vandaag (NOS Televisie)
1964 - 1971 redacteur / verslaggever / presentator AVRO's Radiojournaal
Opleiding: HBS - B en Politieke Wetenschappen
Henk werd voor zijn hele oeuvre onderscheiden met de Ere Zilveren Reissmicrofoon en in 2010 geridderd in de Orde van Oranje-Nassau.

Zoon Sander (43)

2011 - heden Correspondent in de Arabische wereld, NOS Radio en televisie
2006 - 2011 Correspondent in Israël / bezette Palestijnse gebieden, NOS Radio en televisie
2003 - 2004 Invaldiënten parlementair redacteur, Radio 1 Journaal
1998 - 2006 Verslaggever, Radio 1 Journaal
1998 - 2004 Samensteller nieuwsoverzicht, Met het oog op morgen
1986 - 2003 Freelance redacteur, regisseur, producer, verslaggever, presentator bij NOS, NCRV, Radio Noord Holland, Teleac, VARA, VPRO en Wereldomroep

Na zijn middelbare school volgde Sander eerst een opleiding Financiële Bedrijfskunde, maar stopte daar na twee jaar mee. In 1995 studeerde Sander aan de Vrije Universiteit af in Politicologie. Verder is Sander voorzitter geweest van een JOVD-afdeling.

Na ruim een uur eindigt het gesprek met een lachsalvo van zoon Sander. Bij het zien van vaders cv komt hij niet meer bij. "Ridder in de Orde van Oranje-Nassau? Wanker, dat je dat erbij zet. Je hele leven heb je je daartegen verzet en dan ga je 'm ineens accepteren én op je cv zetten. Dat is toch raar?" Henk pareert hem vakkundig. "Het ANP wilde dat hebben." De vriendin van Sander vraagt nog of het is voor wanneer hij overlijdt. Henk: "Ja, ik heb het er gewoon bijgeschreven. Ze halen het toch wel ergens vandaan."

De band tussen vader en zoon is bijzonder. Zo vaak zien ze elkaar niet. Drie keer per jaar keert Sander huiswaarts uit Beiroet, sinds 2011 zijn standplaats

voor de NOS. Twee keer voor familie en één keer voor de NOS-correspondentdagen. Met zijn twee dochters en vriendin bezoekt hij Henk in Leusden.

Al waar vanuit zijn vader de wereld probeert bij te houden, aldus zijn Twitterbio. Wie @VanHoorn volgt, ziet dat de doorgewinterde oud-journalist graag zijn mening over het medialandschap spuit. Vindt hij het soms moeilijk om zijn vak los te laten?

"Nee hoor, helemaal niet", klinkt het toch wat ongelofwaardig. "Stop dan met Twitteren", lacht Sander. "Maar dat is geen vak", zegt Henk. "Nee, maar om het los te laten. Je blijft er iets van vinden. Je blijft dat willen uiten." Henk: "Het komt door jou. Ik zei: hoe moet ik nu weten wat jij allemaal uitspookt? Dan moet je op Twitter gaan zitten, riep je." Na een volgtip van zoon Sander, sloten honderden Twitteraars zich bij Henk aan. "En dat vond je leuk, want toch weer een podium", knipoogt Sander. Het podium schuwen ze beiden niet. Na het *Gute Nacht, Freunde*, klonk bijna 25 jaar de rustige en serieuze stem van Henk in *Met het oog op morgen*. Onlosmakelijk verbonden met de radio. Voor en achter de schermen. Ook wat dat betreft veel overeenkomsten tussen vader en zoon. Sander heeft ook een veelgehoorde stem, maar is ook al jaren te zien als correspondent. Een hele goede zelfs, vindt Henk. "Hij kan heel exact en sterk in een paar minuten voor de camera uitleggen wat er aan de

hand is in een land. Sander heeft niet dat correspondententootje. Die gewichtigdoenerij. Aan dat kunstmatige heb ik een hekel." Er wordt wel eens gesuggereerd dat Sander zijn banen aan zijn vader te danken zou hebben gehad. "Men denkt dat altijd. Er is niets bewezen, ik hoor alleen maar suggesties. Ik heb hem één keer geholpen in het begin bij de VPRO. Toen zochten ze iemand die de jassen van gasten kon aannemen. Ik wist nog wel iemand die dat kon. Zo is Sander bij de VPRO binnengekomen. Hij heeft het zich vooral allemaal zelf eigen gemaakt." Sander: "Het zijn allemaal zulke makkelijke meningen en ze komen altijd uit de hoek van mensen die het niet met me eens zijn. Er wordt nooit een poging tot waarheidsvinding gedaan." Hij slaat zelf meteen een brug naar zijn huidige werk. "Ik ben blij dat ik uit het Israëlisch-Palestijns conflict ben. Eddo Rosenthal (correspondent in Israël 1976-2007, PS) heeft het mooi gezegd: Men is vreselijk bevooroordeeld en denkt daardoor dat jij dat ook bent. Dat is het hele verhaal. Mensen spreken je aan op een radio-item waarvan ze alleen de inleiding hebben gehoord. Op een gegeven moment ontwikkelde ik een olifanten huid." Henk valt hem bij: "Mensen verwachten vaak dat je een

Drie keer per jaar keert Sander huiswaarts uit Beiroet, sinds 2011 zijn standplaats voor de NOS. Twee keer voor familie en één keer voor de NOS-correspondentendagen.

bepaald standpunt inneemt en zo niet, dan gaan ze het zelf voor je invullen. Bij mij verwachtte men dat ik politici met de botte bijl in hun kop zou hakken. Moet ik dat dan namens de woedende kijker vertolken in een vraaggesprek? Ik pieker er niet over."

Wie ze een goede journalist vinden? "Je moet alles in zijn tijd zien, maar ik heb ooit veel geleerd van Joop van Zijl. Zijn stijl sprak mij toen erg aan", vertelt Henk. "Maar ook Matthijs van Nieuwkerk doet het fantastisch goed. Hij is niet te beroerd om zichzelf kwetsbaar op te stellen." Sander zoekt zijn voorbeelden elders. "Ik probeer een combinatie te zijn tussen Conny Mus en Joris Luyendijk. Joris vanwege zijn vermogen om door te denken en Conny om zijn voeten in de aarde en het gewoon vertellen wat eraan de hand is. Dat is al moeilijk genoeg."

Op de vraag of ze elkaars functies zouden willen hebben, is Henk helder. "Nee, ik vind het helemaal niet leuk om steeds een nieuw bestaan op te bouwen."

Ook Sander blijft liever correspondent. "De politieke journalistiek is niets voor hem", vult vader al meteen aan. "Nee, het aantal wezenlijk ter zake doende dingen op een normale werkdag is echt te klein. Die extase dat we een brommerbesluit eerder hadden dan op de RTL-redactie...", schudt Sander zijn hoofd en haalt zijn schouders op.

"Nee, advies vraag ik nooit aan Henk. Misschien toen ik radio maakte wel wat vaker, want daar had jij veel ervaring in. Maar je hebt me wel eens aangesproken over dat toontje waar jij zo allergisch voor bent. Het is meer zo dat als jou iets opvalt en dat ter sprake komt, dat je het zegt. Ik kan dat van heel veel men-

sen heel goed hebben, maar van jou minder. Dus volgens mij ben je er om die reden op een gegeven moment mee opgehouden."

Henk: "Dan ben ik nog steeds een vader die een opmerking maakt hè?" Sander lachend: "Dat moet hij niet doen. Misschien is het een klassiek vader-zoon iets. Ik weet het niet. Jij hebt je ook heel erg verzet tegen het worden van een correspondent. Want wat als je terugkomt, zei je dan."

Henk: "Oh, nou daar kom je nog wel achter. Je ziet bij veel correspondenten: dat wordt een ongelukkige periode. Het sterkst bij Eelco Bosch van Rosenthal. Dat is bijna zielig hoe hij op Twitter bijna alleen maar Amerikaanse onderwerpen behandelt, terwijl hij al lang hier is. Die jongen kan het gewoon niet loslaten."

Sander: "Uit mijn regio hebben ze het allemaal moeilijk gehad. Nicole le Fever, Peter ter Velde,

Wouter Kurpershoek. Of neem Kysia Hekster. Ik hoop dat ze tevreden is, maar ik kan het me moeilijk voorstellen. Ik ben niet uit Nederland weggegaan omdat ik de onderwerpen zat was. Uiteindelijk blijft een verhaal wel een verhaal. Weet je, ik ziet het wel. Wat kan ik er nu aan doen? Het wordt vast lastig..."

Nog een paar dagen en dan vertrekt Sander naar Egypte. Weg uit de oase van rust, onderweg naar plekken waar de lucht zwanger is van revoluties. Terwijl de vogels hier tegen een strakblauwe lucht hun melodieën onophoudelijk tjlpen, dringt de geur van barbecue de tuin van Henk binnen. "Ruik je dat?", kijkt Sander zijn vader bijna smekend aan. "Oh, je wilt barbecueën? Nee, ik pieker er niet over. Ik heb er geeneens meer een." "Kom dan maar weer snel langs in Libanon", raadt zoon vader aan.

Willem de Vries 1941-2013

Eerste overheidslobbyist en veelzijdige 'contactfunctionaris'

Burgemeester Jos Staatsen had het goed begrepen. Een lobbyist van de gemeente Groningen in Den Haag zou de contacten over en weer versterken. Het was een experiment in een periode ver voor de slogan 'Er gaat niets boven Groningen', waarin Willem de Vries de positie van Groningen wist te versterken. Op zijn visitekaartje stond 'contactfunctionaris', een compromis, omdat (toen nog) termen als public affairs of lobbyist wat verdacht waren.

De jurist Willem de Vries bleek al vlug zijn omgeving door en door te kennen en de kansen voor Groningen behoedzaam te taxeren. Hij was daarover altijd bescheiden en vond dat de credits voor zijn successen het college van B&W toekwamen. Hij was consciëntieus in zijn contacten, had een forse dossierkennis maar was bovendien een ongelooflijk trouw, humoristisch en vriendelijk mens. Hij 'woonde' in Nieuwspoor, waar hij zijn vaste (stam)tafelgenoten bijna dagelijks trof en hij opende als eerste overheidslobbyist een kantoor aan Het Plein, waar nu nog steeds zijn opvolgers werken. Willem de Vries was daarnaast samen met Rinus van Schendelen initiatiefnemer van het genootschap Koning Willem II, dat gouvernementele lobbyisten een platform bood, en schilder - hij exposeerde met zijn aquarellen van stropdassen in Nieuwspoor. Ook speelde hij graag piano. Zijn kerstlunches waren befaamd, al was het alleen al door zijn fraaie en persoonlijk samengestelde boekjes met sprookjes, gedichten en tekeningen.

Koning Willem II is mede dankzij hem een bekend lobbygenootschap geworden voor overheden en daarmee verwante organisaties. Het bijzondere van dit platform is dat hij daarmee een basis legde onder een bestendige groei van het besef dat public affairs met als meest bekende instrument 'de lobby', een onvervreemdbaar middel is om belangen van met name decentrale overheden onder de aandacht van de centrale overheid, van 'Den Haag', te brengen. De schemering waarin dit vak lange tijd verkeerde, is grotendeels verdwenen. Dat is een zeldzame verdienste.

De laatste tien jaren ging het met de gezondheid van Willem niet goed. Hij trok zich terug - ook als Poorter - en overleed op 72-jarige leeftijd in zijn woonplaats Sauwerd. Op een mooie septemberzaterdag vond een afscheidsbijeenkomst plaats in het kleine kerkje in het gehucht Klein-Wetsinge. Toen drong nog eens de betekenis door van de sterk persoonlijke en brede wijze waarop hij gedurende zijn leven het begrip 'contactfunctionaris' inhoud gaf.

Robbert Coops en Edward Figue

Rein onderweg

Meppel

Weer in Meppel.
Aan een tafeltje.
Ze zijn de kerk aan het restaureren.
Verder gebeurt er niet veel.
Naast mij zit een mevrouw.
Ze drinkt koffie.
In haar hand heeft ze een boekje.
Ze speelt sudoku.
Ik geloof dat het zo heet.
Ben namelijk zelf niet zo'n spelletjesmens.
Zeker niet sudoku.
Dat is met getallen.
Getallen heb ik niks mee.
Geef mij die kerk maar.
Niet voor het geloof of zo hoor.
Maar meer gewoon om naar te kijken.
Hij is dicht trouwens, die kerk.
Vorige keer ook al.
Denk dat ik dan zo maar de bus pak.
Naar Nijeveen.
Dat schijnt in de buurt te zijn.
Daar heb je drie kerken.
Mogelijk zijn die wel open?
En zo niet, vermaak ik me daar ook wel.
Er zit vast wel zo'n uitspanning.
Zo'n hotel-restaurant.
Je kent ze wel.
Waar de commercie nog niet heeft toegeslagen.
Met biljart en eten wat de pot schaft.
Een uitsmijter is er over het algemeen altijd wel te krijgen.
Dat is gemeengoed.
Enfin, ik ga zo maar eens.
Anders mis ik de bus.
Ze gaan om het uur hier.
Nou ja, ik heb ook geen haast.
Ik heb nog tot drie uur vanmiddag.
Dan zie ik haar weer.
Tot die tijd hang ik hier wat rond.
Redelijk zorgeloos.
Het enige jammere is die bus.
En niet eens omdat ie om het uur gaat.
Maar ze zijn niet geel meer.

‘Woordvoerders hebben nul waarde in Finland. Er bestaat niet eens een Fins woord voor!’

CV

Merimari Kimpanpää

werkt voor Finse economische bladen en de klimaat- en energievakpers

woont in Rhenen

Recente artikel: over de gevolgen van de Duitse *Energiewende* voor onder meer de Nederlandse markt.

Merimari Kimpanpää in haar versierde woonkamer - Slingers kennen ze in Finland niet.

Sinds wanneer ben je in Nederland?

“Sinds 1996. Nadat ik tijdens mijn studie economie en politieke wetenschappen in Oslo verliefd werd op mijn huidige man, een Nederlander. We woon- den eerst nog een jaar in London, op neutraal grondgebied zeg maar. Toen wilde ik zijn geboorteland beter leren kennen. Daarom is hij met mij eventjes naar Nederland teruggekeerd - en eventjes is nog steeds!”

Wat mis je het meest?

“Vrienden, familie en roggebrood!”

Was het moeilijk, Nederlands te leren?

“Voor mij was het makkelijk. Ik meldde me aan voor een taal cursus in Delft. Ik sprak al Zweeds en Duits en Engels. Ik husselde die talen gewoon een beetje door elkaar, leerde de ‘G’ spreken - en dan had ik de basis wel! Het ging heel snel.”

Wat viel je meteen op?

“Hoe gemakkelijk mensen met elkaar omgaan en over persoonlijke dingen praten. Nederlanders zijn heel snel heel open. Finnen zitten in hun schelp. Daar is het ondenkbaar dat je in de supermarkt met wildvreemden praat en commentaar geeft. Finnen doen dat niet. Niet met vreemden. In Finland is een ja ook een ja. In Nederland is het: ja - tenzij. Daar heb ik nog steeds moeite mee, voor mij is een afspraak en afspraak. Maar in dit land is dat niet zo. Het is niet kwaad bedoeld, het is gewoon een cultuurverschil. Misschien voor het gemak, om voor een goede stemming te zorgen. Dan roep je hier snel hardop ‘ja’, maar je denkt: dat zien we dan nog wel.”

Wat was in het begin het moeilijkste?

“Dat ik me moest bewijzen. Ik voelde me sterk een buitenstaander. Ik mocht er zijn, maar het ging niet van harte. In Nederland moet je laten zien dat je echt wilt meedoen. Je krijgt als nieuweling niet het voordeel van de twijfel. Het is: ja, welkom - mits. Je wordt zeer kritisch op je waarde bekeken. Het is de dominee die dan spreekt. De Nederlandse maatschappij is geen warm nest waarin je belandt. Dat was al in de jaren 90 zo, nog voor Fortuyn en Wilders. Je mag er zijn, maar je moet bewijzen dat je netjes bent en dat je het waard bent. Raar vond ik ook dat ik opeens zo bezig moest zijn met mijn vrouw-zijn, dat heb je in Finland niet. In Nederland doe je als man bepaalde dingen zo en als vrouw zo. In Finland was ik niet zo bezig met mijn vrouw-zijn.”

Hoe bedoel je dat?

“De arbeidsmarkt is een goed voorbeeld, ik merkte snel dat ik daar als vrouw in Nederland veel te hoge verwachtingen had. In Finland werken de vrouwen fulltime. Hier stoppen ze of werken minder zodra ze moeder worden. Als je je kind vijf dagen in de crèche stopt, word je scheef aangekeken, dan ben je een slechte moeder. Ik kreeg zelf gelukkig geen commentaar van mijn schoonfamilie, maar ik heb vriendinnen die daar wel last van kregen. Het hele land is er nog steeds op gebouwd: scholen draaien met en door moeders - er zijn leesmoeders, er zijn luizenmoeders. Dat is ondenkbaar in Finland, echt ON-DENK-BAAR. Ik zeg niet dat het slecht is. Maar zo kom je in een bepaalde rol. En die is dan zwaar te doorbreken.”

Was het moeilijk voor je werk te vinden?

“Ik wilde snel aan de slag, ik had al een carrière achter de rug en was het gewend zelfstandig te werken, o.a. voor de *BBC World Service* in Londen. Maar in Nederland kreeg ik alleen maar kleine baantjes aangeboden, mijn opleiding leek niets waard, dat was een klap in het gezicht. Later ontdekte ik een soort tweedeling: Mensen in een internationale context, die voor internationale bedrijven werken, zien dat je als buitenlander iets kunt toevoegen, dat je een meerwaarde hebt. Mensen in een binnenlandse context, in puur binnenlandse bedrijven, die hebben dat niet. Die

geslotenheid ervaar ik nog steeds als ik interviews aanvraag. Bij internationaal opererende bedrijven gaat dat makkelijk, bij binnenlands opererende niet, daar is het moeilijker binnen te komen.

Misschien zou het makkelijker zijn als ik Brits of Amerikaans was. Misschien heeft het met mijn Finse afkomst te maken. Nederlanders kunnen niet zo veel met Finland. Als Finse besta je eigenlijk niet. In de jaren 90, toen ik kwam, wisten de meesten nog niet eens dat Nokia een Fins bedrijf is, ze dachten dat het Aziatisch was.”

Je kon je tenslotte als freelance correspondentie een bestaan opbouwen. Hoe is het om in Nederland als journalist te werken?

“Een fundamenteel verschil is dat we in Finland geen woordvoerders kennen, zeker in de jaren 90 niet. Inmiddels zijn er internationale bedrijven in Finland, die wel woordvoerders hebben, voor de buitenlandse journalisten. Want voor Finnen is dat nog steeds een onbekend fenomeen. En als je als Finse journalist ergens in Finland belt, dan wil je ook geen woordvoerder aan de lijn, maar meteen die persoon die de beslissingen neemt: dus de manager, de minister, de deskundige.

Ik vind de Nederlandse woordvoerders vaak aardig, maar ik kan niet zo veel met ze! De Finse lezers en luisteraars hechten nul waarde aan wat de woordvoerder zegt, die willen direct de politicus of gezaghebber. Het mag niet uit tweede hand komen.

Van woordvoerders krijg je alleen maar de officiële antwoorden, de kant-en klare antwoorden. Van hun krijg je niet zo veel los en ze weten ook niet alles, ze kunnen per definitie niet alles weten.

Daar heb ik nog steeds moeite mee. Het kost me ontzettend veel tijd om woordvoerders te omzeilen en direct de gezaghebbende te spreken. Er is trouwens niet eens een Fins woord voor woordvoerder!”

Zijn er verschillen tussen Finse en Nederlandse kranten?

“In Finland is het check-check-dubbelcheck. Hier niet. Ik meen dat Nederlandse kranten daarom meer fouten maken dan Finse. Dat is een groot verschil. In Nederland vind ik het *Financieele Dagblad* het allerbeste. In 9,5 van de 10 keer klopt het wat daar staat. Op plek 2 komt *NRC*, op 3 de *Volkskrant*. Nederlandse journalisten gaan gewoon losser om met de inhoud. Ze schrijven ook anders: het gaat meer om het verhaal dan om de feiten. Het moet mooi en boeiend verteld zijn. Het is meer een soort literaire journalistiek, in Finland is het meer feitelijke journalistiek.”

Is er een verschil tussen de Finse en de Nederlandse TV en radio?

“Ja. Het tempo van praten is in Nederland veel hoger! Ik ben na al die jaren geïnfecteerd. Als ik in Finland ben, zijn ze er allemaal verbaasd over hoe snel ik inmiddels praat!”

Kerstin Schweighöfer

NIEUWE POORTERS

K.S. Haaksman
Hoofd Externe Betrekkin-
gen Strukton Rail

A.J. Breeuwma
Politiek Assistent
Gemeente Rotterdam

P.H. Snijders
Burgemeester Gemeente
Hardenberg

B.E.M. Verbeek
Adviseur Public Affairs
Provincie Noord-Holland

A.P. Eijkelenboom
Algemeen Directeur
Transitium Groep

J.P. Duin
Persvoorlichter / Woord-
voerder Menzis

P.H.P. Sierat
Directeur Transport en
Logistiek Nederland

J.M.M. Polman
Commissaris van de
Koning Provincie Zeeland

M. Peters
Persvoorlichter VVD
Tweede Kamerfractie

E.F. Veldman
Persoonlijk Medewerker
VVD Tweede Kamerfractie

G.C.S.R. Hendricks
Public Affairs Imperial
Tobacco Nederland

E. Habers
Bestuursvoorlichter
Gemeente Den Haag

M.P.J. Idema
Online Strategie VVD

D. Boersma
Directeur KNJV

J. Brandsma
Redacteur Trouw

A.H. Mulder
Tweede Kamerlid CDA

A.C. den Besten
Voorzitter PO-Raad

C. van Beveren
Gedeputeerde Prov Zeeland

J.C.M.M. Siemons
Managing Director
Nederlands Centrum voor
Handelsbevordering

**C.M.M. Schönknecht -
Vermeulen**
Gedeputeerde Provincie
Zeeland

G.G.L. Plasmeijer
Eigenaar / Directeur
Obsession Live
Communication

M.G. Cremer
Advocacy Project Officer
European Cultural
Foundation

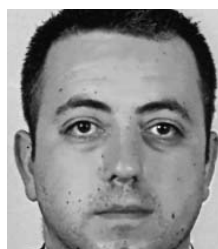
S.J.W. de Bruijn
Adviseur Public Affairs
Schinkelshoen & Verhoog
Communicatie

D.S.L. Tuijnman
Manager Government
Affairs ABN AMRO Bank
N.V.

J.A.I.A. Benders
Arts/Geneesheer –
Directeur St. Service
Medical

M. Sentürk
Algemeen Secretaris /
Voorzitter Directieraad
HOGIAF

C. Zuidervijk
Voorzitter Transitiebestuur
Kamer van Koophandel
Nederland

S.W.P.J. Sengers
Vertegenwoordiger bij de
EU Samenwerkings-
verband Noord-Nederland
(SNN)

J. Geurts
Adviseur Public Affairs
Vereniging van
Toezichhouders
Woningcorporaties (VTW)

F. van Eck
Directeur / Bestuurder
St. Aanpak Financieel-
Economische Criminaliteit
in Nederland

NIEUWE POORTERS

F.W.R. Govers
Senior Adviseur
Transitium Groep

J. Suyver
Voorzitter Raad van
Bestuur Kansspelautoriteit

A. Smid
Directeur / Eigenaar ASTC
Media

R. Mens
Communicatieadviseur
PA /PR EVO

D.A. Foekens-Rietveld
Public Affairs Medewerker
Schinkelshoek & Verhoog

A. Cherribi
Manager Public Affairs
Haven Amsterdam

M.H.A.M. Otten
Manager Public Sector
Affairs SAS Institute B.V.

H.M. van Hasselt
Beleidscoördinator VNO-
NCW (West)

S.P. Beumer
Hoofd Communicatie
GGZ Nederland

G.R. Zaal
Directeur Radio Nederland
Wereldomroep

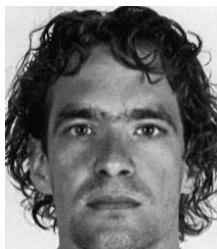
E. Wallinga
Wethouder Gemeente
Enschede

H.G. Cents
Government Relations
Advisor ExxonMobil

A.G. Kaat
Public affairs Eneco

B. van 't Wout
Tweede Kamerlid VVD

M.R.J. Rog
Tweede Kamerlid CDA

R.E. van der Linde
Tweede Kamerlid VVD

R.P. Schreinemachers
Verslaggever RTL Nieuws

G.R.J. van Heukelom
Gedeputeerde Prov Zeeland

E. van der Sluis
Directeur Samenwerkings-
verband Noord-Nederland
(SNN)

R.J.M. Gianotten
Directeur Nederlandse
Vereniging Frisdranken,
Waters, Sappen (FWS)

T.T.M. van Grinsven
Lid Raad van Bestuur,
COO Espria / Woonzorg
Nederland

A. Kerssies
Directeur Vereniging van
Toezichhouders Woning-
corporaties (VTW)

C.W. Jawad - Smelik
Directeur Strategie en
Externe Betrekkingen
Sociale Verzekeringsbank

F.J.J. Bolle
Senior Adviseur Public
affairs Verpleegkundigen &
Verzorgenden Nederland

A.H. Bosscher
Adviseur Public Affairs
Stichting Natuur en
Milieu / Groene11

D. Bremmer
Parlementair Verslaggever
Algemeen Dagblad (AD
Nieuwsmedia)

Y. Moll
Hoofd Media & Publiciteit
Politie Amsterdam / Korps
Nationale Politie

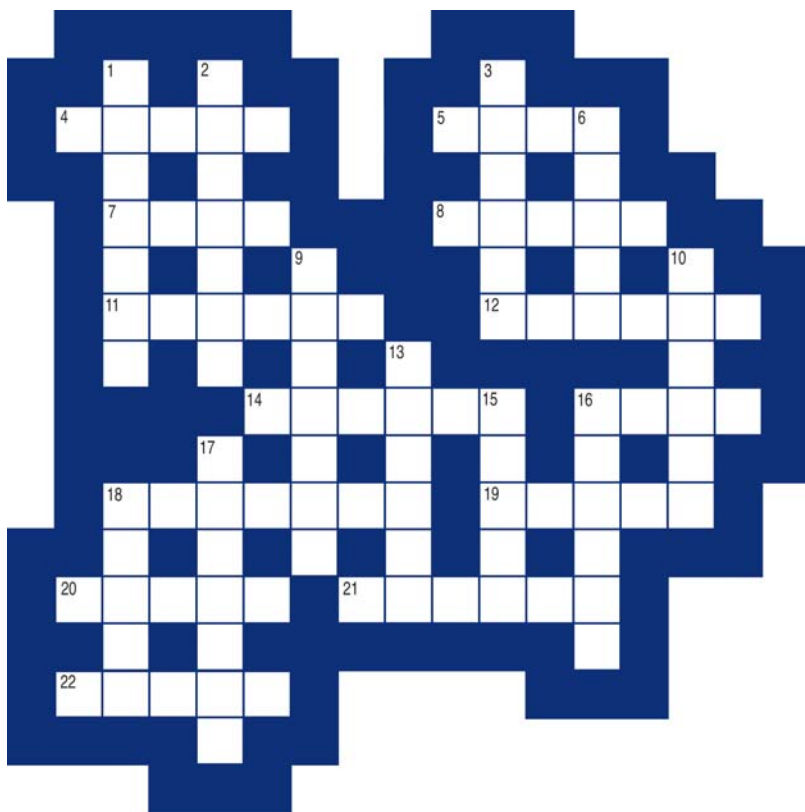

I.D.M. Rodenburg
Strategisch Adviseur
Bestuurszaken Unie van
Waterschappen

A.G.M. Nagelmaker
CEO ANT Trust &
Corporate Services N.V.

B.J. de Reu
Gedeputeerde Provincie
Zeeland

Politiek kruiswoordraadsel - Hans Schogt

HORIZONTAAL

4. Britse minister; 5. kwaad; 7. steekwapen; 8. noodsein; 11. offensief; 12. chemisch wapen; 14. aardbol; 16. Europeaan; 18. geleide; 19. proeve; 20. vergelding; 21. windrichting; 22. land in Azië.

VERTICAAL

1. volmacht; 2. wereldmacht; 3. gewapende strijd; 6. sanctie; 9. Britse premier; 10. Franse minister; 13. bewind; 15. gedachtewisseling; 16. regime; 17. vijandelijke inval; 18. Amerikaanse minister.

Oplossing

Onder de goede inzenders van dit kruiswoordraadsel voor Poorters wordt een wandeling voor twee personen door Duister Den Haag aangeboden.

Oplossingen, voorzien van naam en adres, opsturen naar Nieuwspoor, t.a.v. Nieuwspoor Nieuws, Lange Poten 10, 2511 CL Den Haag. Op de envelop 'kruiswoordraadsel' vermelden.

Sluitingsdatum vrijdag 29 november 2013.

Oplossing kruiswoordraadsel 2013/2

Horizontaal: 1. Europa; 5. fiat; 7. asiel; 8. onaf; 9. IKON; 10. depot; 11. aparte; 13. site; 14. Sander; 18. tonnen; 21. stem; 22. beleid; 24. peper; 25. akte; 26. naar; 27. recht; 28. klus; 29. omslag.

Verticaal: 1. ecotaks; 2. offer; 3. Aarde; 4. dispuut; 5. flitsen; 6. adoptie; 12. toe; 15. artikel; 16. dompers; 17. respect; 19. oké; 20. nederig; 22. bruto; 23. links.

Nancy Olthoff uit Voorburg heeft met de goede inzending van kruiswoordraadsel 2013/2 een gesigneerd exemplaar van *De nachtwaker* van Tomas Ross gewonnen.

DE NIEUWE

Han Polman (50), commissaris van de koning in Zeeland

'Zie de Zeeuwse krachten!'

Han Polman is sinds een half jaar commissaris van de koning in Zeeland. Hij en de vier gedeputeerden willen de banden tussen 'Den Haag' en de provincie Zeeland aanhalen. Zijn hetkan-wélhouding inspireert. Polman: "Het voltallige provinciebestuur is lid geworden van Nieuwspoor om de

goede samenwerking die we al hebben met de verschillende departementen te verankeren. We laten zien dat Den Haag wat heeft aan Zeeland en andersom. Heel Nederland kan sterker worden als de 'Zeeuwse krachten' worden gezien. De industriële ontwikkeling in Zeeland is daarvan een voorbeeld, de chemische en agrarische bedrijven, de innovaties en de *biobased economy*. De maritieme sector, de grote havens en de visserij, daarin liggen zo veel kansen. Ook door de ligging in zee is de provincie uniek: binnen vijftien minuten ben je aan open water. Dus: nóg meer kansen." In Zeeland is het heel normaal om grensoverschrijdend te denken en te werken. De commissaris: "Als je de landsgrenzen wegdenkt, ligt de Zeeuwse delta in een kernregio met veel economische kracht, tussen de mainports van Rotterdam en Antwerpen. Als het met steden als Antwerpen, Gent en Brugge goed gaat, gaat het met ons ook goed. Ik merk dat daarvoor in Brussel, waar ik net zo vaak ben als in Den Haag, veel aandacht is."

'Haagse lijstjes'

Polman denkt vanuit netwerken: "Toevallig ligt 'Den Haag' in Den Haag en daar wordt vaak gedacht vanuit een Haags perspectief, maar zelfs Brussel ziet dat het in de regio's gebeurt. De 'Haagse lijstjes' met prioriteiten - zoals het topsectorenbeleid - verbinden wij met onze regionale, economische agenda, in een netwerk van bedrijvigheid, samenwerkingen, gezamenlijk optrekken. Natuurlijk zit Den Haag in een transformatiefase met de decentralisaties, daar hebben wij als provincie ook mee te maken, maar als je de kansen wilt zien en daar energie uit wilt putten, moet je in Zeeland zijn. Wij doen het: slim netwerken door slimme ontmoetingen."

Nicole Bodéwes

Evenementenagenda

PEP-bijeenkomst:

Maandag 4 november van 15.00 tot 17.00 uur in de sociëteit

Maandag 2 december van 15.00 tot 17.00 uur in de sociëteit

Meer informatie:

secretariaat: 070 - 346 94 40

secretariaat@nieuwspoor.nl

www.nieuwspoor.nl